

Sisu:

Fr. Olup: Enesest välja.
 Injo: Hommikulaul.
 Al. Elango: 10 aasta eest... Muljeid ja fakte.
 Uued aullikmed.
 Joh. Linnanboski: Noorusele.
 ENK välismaised aullikmed.
 Luts: Üks supelus. Jutustis.
 K. Raesar: Romantilisi värse Sulle.
 F. Huik: Noorte poliitilisest enesekasvatusest.
 ENK esimeestest — 10 a. vältel.
 Arn. Peets: Nüüd aidaku noori nende optimism.
 Rob. Grauberg: Öhtul vainul. Luuletis.
 Ed. Kubjas: Noorsookarskusliikumise osast Eesti karskusliikumises.
 L. Mötus: Päevimas. Luuletis.
 Joh. Bechter: Kevadöhtul Luuletis.
 E. Pillikae: Sortsi surm. Proosapala.
 I. Eihelman: Esperantost.
 Hääd kirjandust.
 Vastuseid eelmise »Kev.» küsimusile.
 Ülevaateid.
 Informatsiooni.

Eesti Noorsoo Karskusliidu poolt 17.—19. juun. s. a. Tartus korraldetavate
VI noorsoo suvipäevade ja ENK 10 a. juubeliaktuse

KAVA:

Laupäeval, 17. juunil.

Kell 19.00. **Ava- ja tutvumisõhtu** E. N. K. S. tütarlaste gümn. ruumes.

1. Avakõne — Liidu esimees Fr. Olup.
2. Peokõne — suvipäevade vastutav juhataja dir. J. Tauts.
3. Deklamatsioone ja muusikat.
4. Ühismängu, -laulu ja tantsu.

Kell 22.30—24.00. **Paadisõit Emajõel.**

Pühapäeval, 18. juunil.

Kell 10—11.30. **Töökoosolek** E. N. K. S. T. G. ruumes.

1. Antiikkultuuri tähtsusest noorsoo endakujundamises — prof. P. Haliste.
2. Noored uue vaimsuse kuulutajatena — kirjanik M. Metsanurk.
3. Vaba sõna.

Kell 12.00—14.00. **Ekskursioon Ülikooli Botaanika aeda.** Kõneleb dr. phil. nat. J. Port teemal: „Meie osa koduümbruse kaunistamisel“.

Kell 14.00. Osavõtjate pildistamine.

Lõunavaheaeg.

Kell 16.00—18.30. **Juubeliaktus** E. N. K. S. T. G. ruumes.

1. Avasõna.
1. ENK sünniajult — end. Liidu esimees mag. Al. Elango.
3. ENK 10 aastat — Liidu pääsekretär Ed. Treu.
4. ENK tähendusest Eesti karskusliikumises — Eesti Karskusliidu sekretär Ed. Kubjas.
5. Tervitusi.
6. Lõppsõna.

Kell 19.30. **Kunstiõhtu** E. N. K. S. T. G. ruumes.

Esmaspäeval, 19. juunil.

Kell 9.00—12.00. **Töökoosolek** E. N. K. S. T. G. ruumes.

1. Oleviku noorte rahutahtest ja protestivaimust — õpilased E. Lassen (Narvast) ja E. Pillikse (Tartust).
2. Noorte enesekasvatuse teedest ja tähistest tänapäeval — õpil. A. Kansvei (Tartust).
3. Läbirääkimisi.

Lõunavaheaeg.

Kell 13.00—19.00. **Väljasõit Vapramäele.**

Kell 20.00. **Lahkusõhtu** E. N. K. S. T. G. ruumes.

Suvipäevad on HSM Koolivalitsuse poolt lubatud ja toimuvad Tartus ENKS tütarl. gümn. ruumes, Viljandi t. 3, koolijuhataja J. Tautsi vastutusel. Neist võivad osa võtta kõik Liidu liikmed-organisatsioonid ja üksikliikmed, teised Liidu juhatuse loal.

Osavõtjad, kes selleks soovi avaldand, saavad maksuta ühiskorteril 16.—20. juunini. Ent kõik ühiskorterisõliljad peavad alistuma ühiskorterite kodukorrale.

Suvipäevist osavõtjad saavad 50% hinnaalanduse raudteel.

Suvipäevade büroo asub 16.—20. juunini Eesti Noorsoo Karskusliidu ruumes Tartus, (Gustav-Adolfi 18), kuhu palutakse pöörduda kõigi järelepärimistega.

FRIEDRICH OLUP.

Enesest välja!

ENK 10-nda aastapäeva puhul.

Iga inimene on omaette maailm, oma taeva, oma päikese ja oma Jumalagagi. Igal inimesel on oma-sugune vaimline loodus ja maastik. Kui ühtede hingemaailmad on tühja kõrve või igava stepilagendiku taolised, siis teiste omis kohtame lopsakaid troopikakasve ja alpilisi mäeahelikke kõrgete-kõrgete harjadega.

Aga inimene ei rahuldu ainult eneses, oma maailmas elamisega. Selle dimensioonid osutuvad talle siiski liialt ahtaiks. Ihatakse suuremat avarust. Ning vististi kõik on tundnud ja tunnevad toda tungi ruumi (à la Barbarus), toda tungi: enesest välja!, mis otsib lahendust niihästi suurte vaimusangarite kui ka väiksest väiksemate pisi-inimeste eneseteostusis. Viia enesest sääl peituvad ja kasvavad jõud, väärtused ning varad välja, anda neile mingi objektiivne kuju, panna need ehituskividena käsilolevate kultuurihoonete müüridesse, see on kõikide ülim püüe ja tahe. Kogu kunstiline looming on enese sisemiste väärtuste väljakallamine. Sõnataiduri parimad romaanid-novellid-draamad-luuletised on tema enese sisemaailma väljapoole pööramine. Helikunstimiku suurlooming võrsub ta hingetuulekandle salajasimaist, pühimaist värinaist. Kujutavate kunstide suurmeistrid maalivad lõuendile või raiuvad marmorisse üha ennekõike enese hingelisi heitlusi, enese sisemise näo. Aga ühiskondlikki võitlus on enese sisemaailma Tõe,

Õigluse ja Hääduse taime istutamiskatse välismaailma. Ja kes inimesist poleks siis kas kunstnik — vähemalt enesele, või ühiskondlik võitleja?! —

Noorte Minad, sisemised maailmad on alles kujunemisastmel. Nende hingetaevas hõõgub päikene veel hoopis palavalt. Noorte hingepäikesed kiirgavad väga suurt kuumust ja tulusust, lõkkeid ning loitvaid leeke on terved noorte minamaailmad täis — sageli on viimased kõrgest temperatuurist otse põlema süttimas.

Kuid noorte sisemaailm on ühtlasi võrratu sepikoda ning selles hõõguv hingepäikene tuhisev tuli-ääs, mille ääres tolle mikrokosmose väsimatu Ise taob hiigla-tahtevasara ajusügavusist järjest esile kaevatavaid mõttekillukesi, taob, painutab, vormib ja sulatab ning joodab need siis kokku — suuriks tervikuiks, olgu võitluskahureiks, -tankideks, olgu tulevikuelu mudeleiks. Selle sisemise tule, tolle päikese-ääsi võimsusest-tugevusest sõltub, millise tarmukusega murrab noor enesest tee välja.

Pole siis ime, et inimesed on hakand pidama tuld kõige väärtusliku ja suure võrdkujuks ning kandjaks. Nagu tuli ei saa jääda kunagi enesesse, vaid tormab ikka edasi ja üles, samuti inimenegi ei püsi eneses, vaid ründab lakkamatult kaugemale ja kõrgemale.

Käsitame täiesti Herakleitose sügavat filosoofiat, mille järele kogu makrokosmose põhi-, alg-

lähteaineks on tuli, igavene tuli — pyr. Sama kreeklase-filosoofi järgi on inimese hing seda kõrgem, mida tulisem ta on — ent joomari hing on märg, seega loomahingele sarnanev.

Seda herakleitoslikku mõtlemis- ja tundlemisviisi võime jälgida ka loodusrahvaste päikese ja tulejumalate kummardamises. Ja haarava väljenduse on leidnud see tuntud Prometheus-saagas, mis on andnud ainet paljudele suurtele kirjanikkudele. — Sellest inspireerituna lõi võimas Vana-kreeka draamatik Aischylos (elas 6. ja 5. sajandil e. Kr.) oma kuulsa „Aheldet Prometheus’e“. Siin titaan Prometheus röövib pääjumalalt Zeusilt suurelikele tule ning põhjendab seega inimliku kultuuri. Ent seepärast laseb Zeus Prometheus Kaugasuse kalju külge needa, kus kotkas iga päev ta maksa nokib. Kangelane kannatab müriaadilise aja suuri piinu. Ta on teadlik oma süüst, kuid ta ei kahetse seda inimesearmastuslikku tegu. See järelandmatus ja trotslikkus vihastavad viimaks niivõrd Zeusi, et ta kukutab Prometheus pimedasse Tartarusse. Aga sellega pole, ei võigi veel olla, probleem lahendat. Ja meie ajani mitte säilind „Vabastet Prometheus’es“ lasebki Aischylos Prometheus vabastada Zeusi poja Heraklese käe läbi, kes samuti võitles inimsoo kultuurivarade eest. Kultuurivaim pidi võitma. Zeus pidi leppima Prometheusega. Kuid veel radikaalsemalt kui Aischylos lahendab selle probleemi tänapäevale hoopis ligemal seisev Inglise

vaimuvabaduse laulik Shelley oma „Vabastet Prometheus’es“. Selles teoses hukutetakse Zeus ning Prometheus tuleb oma kannatusist võidukalt välja. Nimelt Zeusi ühendusest Tethysega kasvab kujutu ja vormitu mürakas-hiiglane Demogorgon, kes hävitab Zeusi. Siin enam Prometheus ei lepi Zeusiga, vaid v o i d a b koguni tema.

Kõik nooredki on prometheuslikud tulekandjad, tule ellu kandjad, kes aga on needitud elu valitsevate traditsioonide, eelarvamuste ja mitmesuguste elu varjupoolte ahelasse. Kuid neist ahelaist peame vabanema. Ja kuna meil pole lootat abi väliseist heraklesist ega demogorgoneist, siis peavad need vabastavad jõud meist endist välja kasvama. Meist peavad saama mitte shelleylised vabastet, vaid v a b a s t u n d, ise ennast vabastand prometheused! Tänapäeva elu kortusund ja viril lõust, türannlik Zeus peab alistuma kasvava edu- ja elutahtelise ning aatepüüdliku noorsoo titaanliku Prometheus ees. Meie usume selle sisevälisvõitluse, maailmaparandusliku eneseteostuse võidusse. Oleme endi veendeis lutherlikult kindlad: siin seisame, teisiti ei saa! ja liksin: teisiti ei tohigi!

Olgu siis meie enesest välja võitlus, enese parema äratundmise teostuskatse, inimsoo Suure Kevade signaal — tulgu seda anda kaks, kolm või lugematu arv kordagi, too Kevad peab ükskord ometi saabuma. Peab! Peab! Ja veel kord: p e a b!

Ärge usaldage midagi absoluutset, mingeid kivinend, tardund reegleid, mingeid vorme, dogmasid ega üldiseid printsiipe. Hoidke lahti endi vaim. Ärge minetage kannatust. Taotlege õppida iga päev midagi uut, üha uusi asju proovida. Selline oleks teadupärane suhe elule, tee arengule ja tõelisele menule.

Upton Sinclair.

Kui me inimesi kohtleme nii, nagu nad on, siis teeme neid halvemaks; kui me neid kohtleme aga nii, nagu nad olema peaksid, siis teeme neid sellisteks, millisteks nad saada võiksid.

Johann Wolfgang Goethe.

Hommikulaul¹⁾.

Mina, majesteet,
tulen kuulama hommikust sümfooniast,
tulen vaatama kauneimaid maale
ja haistma hõngude harmooniat.

Tasa on veed.
Vahetevahel virvenduse sosin
teeb ärevaks nende meele.

Kuninglikult kajakate tosin
läbi õhu aerutab.

Tuul on teinud puude oksile kiigu,
millel ta vallatult edasitagasi liigub
ja puuneide naerutab.
Ja samavõrra kui oksad tuules,
kõiguvad varjud,
ja ma otse kuulen,
kuidas päike kallistab õiteks pungade
[marju,

Kõikjale laiub rohe.
Vastsed ja vastsed nupud valla püüavad
ja puhkedes hüüavad:
»Ma tulen kohe«.

Kõik on täis aroomi,
sest kevadeneitsikud läbi välja pillerdavad.
Linnud viienda oktaavi do-ni
ja kõrgemalegi sillerdavad,
kui vaja on nende loon.

Rohulibled kui tantsitarid hõljuvad tuule-
[hoon,

ja iga kaelal on kallid
kastetilgu kristallid.

Ja siis nad kõik kummardavad mulle,
kuningale puukännust troonil:
puud paenutavad krooni
ja õied avavad viimsed nupud
otsekui tahtes, et ma nende lõhnusse upun

Siis saabub minu manu salajane kuller:
see on võiliblik-illikene.
Ta teatab, et päikesepoolsel aasal
on puhkenud sadatuhat uut lille
hommikusen koiduheretusen.

Nad ootavad mu teretust.
ja ma lähen liblikaga kaasa.

MAG. PHIL. ALEKSANDER ELANGO.

10 aasta eest...

Muljeid ja fakte.

Eesti noorsoo karskusliikumist ta
hiilgeaastail on välismaised aatekaas-
lased ja teiste maade olusid tundvad
eestlased pidand üheks jõulisemaks
ja kõige paremini organiseerituks
kogu maailmas. Ma ei usu, et ta
praegugi oleks läind rohkem tagur-
pidi, kui samasugused liikumised teis-
tes maades. Säärase edu põhjusi tu-
leb otsida Eesti Noorsoo Karskus-
liidu sünniloost ja ta sünni-
eelsest arengufaasist.

Kui võrrelda teiste maade noor-
soo karskusliikumise ideestikku, tege-
vust, väljaandeid meie omaga (kas
või nende ajakirju „Kevadikuga“),
siis vaevalt saab salata, et mulje
meie omadest on kuidagi värskem,
jõulisem, nooruslikum. Sellel võib
olla palju põhjusi, üks kõige oluli-

semaid on kindlasti see, et meie te-
gevus pole piirdund ainult alkoholi
eitamisega, karskusselgitustööga, vaid

Mag. phil. A. Elango.

1) ENK II luuletisvõistlusel — 1. auhind.

oleme püüdnud rõhutada karskusvõitluse positiivsetki külge. Meile pole keeldumine uimastusmärkidest olnud kunagi mingi eesmärk iseendas, vaid ainult eeldus jõulisemale, rikkamale ja ilusamale elule.

Noorsoo karskusliikumine Eestis ei aland mitte E. Noorsoo Karskusliidu asutamisega. Viimasel oli juba vaheldusrikas eellugu. Esimesi noorsoo karskusühinguid hakati meil Soome eeskujul asutama 1920. a. lõpul ja 1921. a. esimesel poolel, pärast seda, kui kaks E. Karskusseltside Keskoimkonna nooremat tegelast (H. Pett-Mäelo ja E. Kutsar-Aaslava) selle tööga lahe taga olid tutvund. Esimese õhinaga asutati pea kõigis suuremates linnades koolidevahelised noorsoo karskusühingud, ainult 7 umb. 1500—2000 liikmega. Näis, nagu oleks algamas suur ja võimas liikumine. Kuid Noorsoo Karskusliidu asutamise ajaks (1923) on neist ainult 1 veel elus — teised vaibusid juba mõni kuu pärast asutamist. Nende tegevuskava oli liiga kitsas, et noori kauemaks kõita ja neil puudus kontakt sel ajal väga hoogsa üldise noorsooliikumisega.

1921/22 õppeaasta jooksul toimub ses suhtes murrang. Laiendatakse tunduvalt karskusringide töökava ning luuakse tihe kontakt üldise noorsooliikumise organisatsioonidega, mille tagajärjel kõik suuremad koolinoorsoo liidud asuvad karskuse alusele, kutsuvad endi juures ellu aktiivsed karskusosakonnad jne. Koolinoorsooliikumise häälekandjas „Uudismaas“ seatakse sisse alaline karskusosakond. Nii võimaldus karskusmõtet kanda ka sinna, kuhu see puhtkarskusorganisatsioonide kaudu ei oleks ulatund. Selle aluse laienemise tagajärjel kaotas karskusmõte noorsoos neil ajal selle eelarvamuse, millega teda tavalisti võetakse ning muutus eesti noorsooliikumise loomulikuks, iseendastmõistetavaks osaks. Lõpliku sanktsiooni omab see uus suund XII karskuskongressil Viljandis 1922. a. suvel, kus karskusteadmiste täiendamise kõrval rõhutatakse ka „elujõu-

liste, tervete ideaalide, jõukohase töö ja mõistliku lõbu“ muretsemise tarvidust.¹⁾ Vastuvõetud resolutsioonis öeldakse: „Meie karskusharidustöös on erilise tähtsusega noorsoo karskustöö. Sellepärast tuleb Karskusseltside Keskoimkonnal, juhitud põhimõttest, et noorsoo karskushariduse eessihiks on noorsoo idealismi ja positiivse ilmavaate arendamine, isetegevuse ja karske lõbu võimaldamine (minu sõrendus, A. E.) ja sellega ühenduses puhtkarskustöö, selle peale erilist tähelepanu pöörata. Tähtsama tegurina sel alal näeb kongress kõiki karskusalusel seisvaid noorsooühinguid, mis pärast nende ainealine ja vaimline toetamine tarvilik.“

Kuid noorsoo karskusliikumine ei liginend mitte üksi üldisele noorsooliikumisele, vaid viimane liginas ka esimesele. V koolin. kongressil 1923. a. kevadel näit. võeti vastu resolutsioon, mis enda selguses ja kategoorilisuses midagi soovida ei jäta: „Kongress kinnitab veel kord Eesti koolinoorsoo üldist karskusmeelsust ja avaldab tungivalt soovi, et see üldine karskusmeelsus areneks välja kõigi koolinoorsoo liigete täiskarskuseks ja et koolinoorsugu võtaks oma jõu kohaselt osa karskustööst, eriti noorsoo keskel. Kongress tuletab meie vanemale põlvele, eriti meie poliitikategelastele ja riigijuhtijatele tõsiselt meelde nende kohustusi praegusele alkoholiuputusele piiri panema hakata.“

Nii sündis juba enne E. N. Karskusliidu asutamist noorsoo karskusliikumise ja üldise noorsooliikumise õnneliku sünteesina hoogne ja võimas elureformiliikumine, mille kandjaks ja kehastajaks sai 1923. a. asutat E. N. Karskusliit.

Liidu asutamine on omakorda seotud mitmesuguste keerdkäikudega, mis lõppeks kõik asjale kasuks tulid. Noorsoo karskusliidu mõte on meil sama vana kui noorsoo karskusliikumine. Soomest tulles töid esimesed

¹⁾ Ligemalt selle kohta vt. A. Elango. Noorsookarskustöö Eestis, lk. 94 j. j.

pioneerid (H. Pett-Mäelo ja E. Kutsar-Aaslava) ühes noorsoo karskusühingute mõttega kaasa ka nende liidu idee. Kahjuks sulasid aga esimese hooga asutatud ühinged enne käest ära, kui neid liiduks koondada sai. Kui nende ridade kirjutaja 1921. a. sügisel verivärskena üliõpilasena Eesti Karskusseltside Keskoimkonna teenistusse astus, siis pidas ta üheks enda ligemaks ülesandeks eeltööde tegemist noorsoo karskusliidu asutamiseks. Ta lootis sellega juba 1922. a. algul toime tulla, kuid E. K. Keskoimkonna elukogend enamus pidas seda siis veel varajaseks. Tugeva päälekäimise tagajärjel nõustus Keskoimkond noorsoo karskuskongressi kokkukutsumise 30. apr. ja 1. mail 1922. a., kuid „Viljandi sündmuste“ tagajärjel väga ettevaatlikuks muutunud Haridusministeerium ei annud siis selleks luba. Kui 1922. a. sügisel nii kaugemale jõuti, et esimene noorsoo karskuskongress 10.—11. nov. Tartus kokku astuda võis, siis oli noorsoo karskusliikumise ideoloogiline ja organisatoorne alus juba seevõrra avardund, et polnud enam mingit mõtet ega võimalust piirduda ainult karskusühingutega, vaid kongressile kutsuti kõik karskusmeelsed noorsoo-org.-id: koolinoorsoo liidud, skautide ja noorseppade malevad jne. Samuti pidi neil olema vaba tee astuda kavatatavasse noorsoo karskusliitu.

Paar päeva enne kongressi, kui kõik eeltööd liidu asutamiseks olid valmis, tuli üllatus: Eesti Koolinoorsoo Keskliidu Tallinna tegelased asusid noorsoo karskusliidu suhtes eitava seisukohale, soovitades selle asemel asutada E. Koolin. Keskl. karskusosakond. Eesti Koolinoorsoo Keskliit oli pärast IV kongressi 2.—4. jaan. 1922. a. Viljandis sattund võrdlemisi täbarasse seisukorda. Haridusministeeriumi eeskirjad asetasisid tegevusele väga kitsad piirid, teispoolt tekkis rida sisemisi vastolusid ja võitlusi. Kohati (eriti Tallinnas) kaunis tugevaks kasvand pahempoolne tiib püüdis liitu „üle võtta“, sportlased,

haavunuina neile langend süüdistusist „Viljandi kongressi“ järellainete sõelumisel, ähvardasid Keskliidust lahkumise ja. Kardeti õigusega, et noorsoo karskusliidu asutamine senist Keskliitu veelgi nõrgestaks ning sellep. püütigi seda ära hoida. Päämiselt liidu asutamiseks kokkukutsutud noorsoo karskuskongressil puhkesid selle küsimuse ümber väga ägedad vaidlused ja kui asuti hääletama, oli üllatavaks tulemuseks: 51 häält iseseisva liidu ja täpselt samapalju E. Koolin. Keskliidu karskusosakonna poolt. Iseseisva liidu poolt hääletasid päämiselt puht-karskusringide esindajad ja E. Koolin. Keskliiduga vaenujalal olevad skaudid, vastu — koolinoorsoo liitude ja üldiste õpilasühingute esindajad. Muidugi oleks teistkordse hääletamise teel küsimus võidud nii või teisiti otsustada, sest mõni oleks oma seisukoha kindlasti muutnud, samuti ei oleks keegi saand takistada iseseisva liidu pooldajatel liidu asutamist, kuid õnneks ei valitud ei üht ega teist teed, vaid jäeti küsimus järgmise kongressini lihtsalt lahtiseks. Oldi ette teadlik, et sellises õhkkonnas niihästi üks kui teine moodus põrkaks väga tugeva opositsiooni vastu, mis ta tegevust raskendaks.

Kui 5 kuu pärast (6. apr. 1923.) noorsoo karskuskongress uuesti kokku tuli, oli E. Koolin. Keskliidu saatuse juba enamvähem selgund. Oli selge, et Keskliidu võitlus Haridusministeeriumiga n. n. normaalpõhikirjade pärast varem või hiljem lõpeb esimese fiaskoga. Samuti oli sportlastel kindel kavatsus asutada iseseisv koolin. spordiliit (mille nad teostasidki 25.—26. märtsil 1923.). Säärases olukorras oli keskliitlastel mõttetu seista iseseisva noorsoo karskusliiduga vastu ning 6. apr. otsustas väga arurikas noorsoo II karskuskongress rõhuva häälteenamusega asutada iseseisv noorsoo karskusliit, ent tingimisi, et see ühendaks endas „kõik noorsoo karskus- ja karskuse alusel seisvad organisatsioonid ja töötaks lähedas kontaktis Eesti Karskusliidu ja üldiste noorsoo organisatsioonidega.“ Seega

olid alused, millele uus liit rajati, laiendat peaaegu kogu noorsooliikumisele ja loodud hääd eeldused tegevuse mitmekesisusele ja ta arvulisele suurusele. Kuna Eesti Koolin. Keskliit järjest enam lagunes ja enda tähtsuse üldises noorsooliikumiseski peagi kaotas, muutus E. Noorsoo Karskusliit peaaegu ainukeseks tema vaimlise päranduse ja töövälja hool-dajaks, püüesid sellisena osalt praegugi.

Soodsamaid töötingimusi, kui need kaks ülalkirjeldet asjaolu — noorsoo karskusliikumise ideoloogia avar-dumine üldiseks elureformiliikumiseks ning üldise noorsooliikumise organisatsioonistiku ülevõtmine — võib vaevalt ükski organisatsioon tahta ja Eesti Noorsoo Karskusliidu kümneaastase töö tulemused on kül-lalt selgeks tõenduseks, et neid tingi-musi on osatud õieti kasutada.

Uued auliikmed.

Eesti Noorsoo Karskusliidu juhatus otsustas liidu 10. aastapäeva puhul valida liidu auliikmeteks pr. Leeni Ploompuu-Vesterinen'i, h-rad dr. Rudolf Tamme ja dir. mag. Hans Roosi.

Pr. L. Ploompuu-Vesterinen

on üks esimesi teerajajaid noorsookarskustöö alal Eestis. Ta käsitles seda küsimust korduvalt ennesõjaaegsetel karskuskongressidel ning koostas raamatu »Karskuse töö«, mis kaua aega

Leeni Vesterinen.

Rudolf Tamm.

Hans Roos.

oli ainsaks ja väärtuslikuks noorsookarskustöö käsiraaamatuks. Kuigi kodumaalt eemal olles pr. L. Ploompuu-Vesterinen pole otseselt saand osa võtta Eesti Noorsoo Karskusliidu tööst, tunneb liit end tema kui liidu tegevusele pinna valmistaja ees siiski tänuõlglasena, väljendades seda antud korral auliikmeks valimisega.

Dr. R. Tammele

võlgneb liit tänu kui esimese noorsoo karskuskongressi tasakaalsele juhatajale, kelle erapooletus ja asjalikkus aitas ära hoida suurema lõhe liidu asutamisel. Ka muidu on dr. R. Tamm liidu tööle mitmeti kaasa aidand, toetades liidu püüdeid Eesti Karskusliidu juhatuses ja kesktoimkonnas ning mujal.

Dir. mag. H. Roos

on liitu korduvalt väga tänuväärset abistand. Ajal, mil ta oli Tallinna seminari direktoriks, teotes mainitud õppeasutises tema õhutusel ja osavõttel energiline karskusring; kutsenõunikuna Tartus võttis ta liidu tööst mitmeti isiklikult osa, olles m. s. »Kevadiku« vastutavaks toimetajaks. Tallinna linna I tüüari. gümni. direktorina on ta olnud viimase (VII) noorsoo karskuskongressi juriidiliseks vastutajaks ja vaimliseks juhiks. Ka muul teel on ta pälvind noorkarsklaste pere kõige soojema tänu.

Noorusele.

Teile, ah teile, mu nooruse kuld-
sed aastad, tahan veeretada oma
viisi. Sest teie päralt on elu, teie
on maa, teie on taevas.

Kui eilset päeva mäletan seda,
mil teie lummust esimest korda hing-
ges tundsin. Laps olin siis. Oli
varane kevadhommik, kui ema käele
toetudes väljusin kodu-uksest.

Siis, ah siis, te elu kuldsed vöi-
mud, tundsin esimest korda teie huulte
puudutust otsal. Päikese tundsin
armsa süles. Tundsin sadu hõngu:
maa lõhnu, rohu lõhnu, kuiva puugi
kummalisi lõhnu. Kuulsin tuhandeid
hääli: metsa hääli, õhu hääli, rohu-
kõrregei hõljumise õrnu hääli.

Seisatusin ja tõstsin pisikesed
käed ihastelles õhku.

Siis metsa varjult häält kuuldus:
„Kukku, kukku!“ Maa ja mets ümb-
ruses kajas.

Haarasin kiirelt ema käe: „Lind.
See lind anna mulle, ema!“

„Tasa, laps“ sosistas ema, „loe
kukkumised — need on su elu kuld-
sed aastad.“

Rahustusin ja lugesin: „Üks, kaks,
kolm, neli, viis...“

Ah, juba mul, väikesel, arvud
lõppesid, ja üha kukkus kuldne kägu.

„Kukku—kukku—kukku—kukku!“
käoga võidu metsa hüüdsin.

„Kukku—kukku—kukku—kukku!“
— maa, mets, õhk kõikjalt kajas.

Sellest hetkest, mu nooruse kuld-
sed vallad, olin teie päralt.

Kui imeline oli see aeg! Kui
imelised päevad ja ööd, kui veetle-
vad, — sügised ja suved ainult kui
pühad.

Ja üha imelisemaks arenes elu,
kui teilt, te elu kuldsed vallad, sain
ikka uusi kingitusi. Polnud mäe-
külge, kuhu ei jooksnud, puud, mil-
lele ei ronind, igal järvel sõudsin,
igal salmel ujusin. Tuuleña vihista-
sin suusateil, ohtlikud kuristikud kü-
sisid: „On see jumalate laps või
inimeste?“

Siis, te elu kuldsed vallad, tund-
sin end teie pojana ja raputasin
rõõmsalt noori kiharaid.

Ilus on elu, kui iga soon on tul-
vil täis tervistuld, kui kogu ilm on
ees lahti — kui uni ei nõua oma
võlga — kui toidul pole tähtsust —
kui takistused murduvad kui põlend
lõngad — kui noor jõud võidab nad
titaanina, naeratus huulil ja hing täis
vankumatut usku.

Ah, noorus, noorus! Pole sinu
väärilist.

Ja veel, te nooruse kuldsed aast-
ad, veel midagi mäletan.

Kui ilusat unenägu mäletan viivu,
mil te, elu kuldsed vallad, näitasite
mulle veetlevaima ime.

Ah, sosistades, sosistades kõne-
levad sest mu huuled?

Oli siis õhtu või hommik, päike
paistis või pilved katsid taevast —
ma ei tea. Ainult üht nägin — neidu
nägin esimest korda enda ees.

Taevalik võlu! Oi suurim veet-
lus, ah valjum valu — keel oli tumm,
ainult süda lõi ja vaade rääkis.

Siis, elu kuldsed vallad, siis nägin
teie kauneima ime enda ees, tundsin
teie igavest tuld endas.

Nägin nägematut — tundsin vöi-
matut — nägin sajandeid — aimasin
sugupõlvi — tundsin igaviku ainsasse
hetkesse sulavat.

Aastaid on veerend. Istun oma
maja lävel ja vaatlen, kuis õhtupäike
laskub latvade taha.

Ma pole enam noor, ei vana, ei
rõõmus ega kurb; leiba on mul kül-
lalt ja loorberid ehivad mu maja
seinu. Ja siiski tunnen värinal: va-
nadus läheneb kui sügisene tõmbtuul.

„Vanadus ja tarkus“, ütlevad ini-
mesed. Nad räägivad tõtt, sest va-
nadus on targem ja suursugusem kui
noorus ja ta otsal asub rahulolu. Ja
ometi ütlen mina: kõik au, kõik va-
naduse rahulised päevad annaksin,
kui saaksin ühe ainsa eluvereva aasta
tagasi!

Sest mis kasu on mul tarkusest ja rahust ja aust, kui elavhõbe hakkab hanguma tinaks mu soonis — kui samm lüheneb — kui uni pikeneb — kui vaistu erkus valgub tilktilgalt liiva, ja juba tunnen vanaduse sõrmeotsade puudutust õlal.

Ah, noorus, noorus! Ma ei saa Sind tagasi, kuigi põlvili paluksin.

Ma ei palugi enam, sest mu otsal asub vanaduse rahulolu.

Kuid ma tänan teid, te elu kuld-
sed vallad, et olen olnud kord noor.
Ja kahekordselt tänan teid, et noorus
ei kulge meiega kaasas, vaid elab
üksikult — julgena, verevana, õnne-
küllasena — nagu elu ise.

Soome keelest tõlkind Felix Oinas.

ENK välismaised auliikmed.

Hilja Kettunen.

Meie oleme endi põhjapoolseid hõimlasi viimase 15 a. jooksul väga paljude esindajate kaudu tundma õppida võind. Professori-

Hilja Kettunen.

vroua Hilja Kettunen on üks neist, kes enda maale ja rahvale võitnud palju sõpru siinpool lahte. Soome keele lektorina Tartu ülikoolis 1920—24 vaimustas ta laiu üliõpilasringe hõimuaatest. Kuna pr. H. K. üliõpilasena oli Soome Öppiva Noorsoo Karskusliidu sekretäriks ja hiljem tegelaseks mitmes teises karskusorganisatsioonis, võttis ta Eestiski karskusliikumisest, eriti noorsookarskustööst, elavalt osa. Ta oli kindlasti liiga peenetundeline ja haritud selleks, et harjuda meil avalikkudele tegelastele üldiselt osaks saava kohtlemisega, ent sellest hoolimata ta ei keelend enda kaasabi kusagil. kus ta tundis, et teda vajati. E. Noorsoo Karskusliidu asutamisel oli ta noortele nõu ja jõuga kõigiti abiks. Eestist lahkumise puhul valiti ta ENK auliikmeks.

J. Fr. Blomqvist.

Eesti Noorsoo Karskusliidu mõte on pärit Soomest; ka hiljem oleme võind Soome Öppiva Noorsoo Karskusliidu kauaaegsetest kogemustest mõndagi õppida. Enda tänutunde allakriipsutamiseks valis Eesti Noorsoo Karskusliit 1929. aastal S. Ö. N. K-liidu kauaaegse esimehe Joh. Fr. Blomqvisti enda auliikmeks. J. Fr. Blomqvisti nini on Soome noorsoo karskusliikumisega lahutamatu seotud. Olles Helsingi silmapaistva keskkooli — Suomalaisen Lyseon — võimlemise õpetaja, juhtis ta 1914. a. saadik oma kooli karskusringi »Sarastus'e« tööd ning valiti 1919. a. S. Ö. N. K-liidu esimeheks, millisel kohal ta töötab suure andumuse ja asjatundlikkusega kuni tänaseni, ilma et ta kõrge vanadus (J. Fr. B. on juba 68 aastane) teda takistaks ühes noortega noor olemast. 1926. a. suvel

J. Fr. Blomqvist.

Tartus peetud rahvusvahelise karskuskongressi puhul oli meil võimalus J. Fr. Blomqvisti hingelist noorust isiklikult tundma õppida.

Üks supelus.

Jutustis.

Mõtiskelles töövabal ajal meenub mulle mõnigi kentsakas lugu minu kooliajast. Näiteks seesama supelus Amme jões, mõni päev enne kooliaasta lõppu.

On haruldaset soe maikuu keskpaik, ja meie, Palamuse kihelkonnakooli õpilased, kasutame igat pikemat vahetundi selleks, et solistada jões, mis sätendab peaaegu koolimaja külje all nagu hõbedane vööt.

Meid just lausa ei keelata seda tegemast, kuid tihti hoiatetakse liialdamast: olevat tervisele kahjulik. Aga niipea kui tolleaegne koolijuhataja saab teada, et on lähenemas kooli „katsumine“ kohaliku praosti poolt, siis keelab meile suplemise vahetundidel hoopis ära; tehtagu seda pärast tundide lõppu, kui enam pole oodata õpetaja tulekut.

Noh, nii kibe kui see ongi, siiski peame alistuma sellele keelule; aga küllap me õhtupoolikul ausasti teeme tasa, mis vahetundidel kaotsi läheb.

Nii oleme kord, ühel pärastlõunasel tunnil, jälle vees nagu üks mees ning teeme sellist mürglit, et kajab kogu Palamuse küla. Mida ei mõista üks, seda mõistab keegi teine, aga kanged mehed oleme kõik niihästi ujumises kui sukeldamises. Sel päeval millegi pärast satume eriti hoogu ja jändame jões kauemini kui tavaliselt. Mine tea, mis meile on sisse tükkind, aga veest me välja ei tule, olgugi et juba lõgistame hambaid ja oleme möllamisest pooluimased.

Äkki jookseb koolijuhataja, köster Lender, jõe poole, hüüdes juba poolelt teelt:

„Välja, välja jões! Välja jalamaid! Õpetajahärra tuli!“ Ning juba kaldalt: „Riietuge ruttu, te hundikutsikad, ärge laske praostihärrat oodata!“

„Mis ta's nüüd veel nii hilja tuli?“ toriseb paks ja aeglane koolivend Tõnisson, hõõrudes punetavaid silmi.

„Pea suu!“ kätatab isand Lender, „katsu, et sa ruttu riidesse saad ja kohe klassituppa jooksed!“

Ronib siis ähkides ja puhkides kaldale see alasti poisiparv ning hakkab tuuseldama riiete kallal. Aga pole kuigi suur ime, et sellise ruttamisega paisatakse segamini kõik riided ja saapad nagu Soodoma linn. Keegi ei leia, mida otsib. „Kus mu püksid?“ karjub üks. „Kus mu saapad?“ hädaldab teine. Kolmas jookseb puupaljalt ringi ega leia üldse midagi oma kehakatteist. Kõike on küllalt, aga mis sa iganes kätte krabad, see on võõras. Kogu jõeperve-täis koolirahvast jookseb edasi-tagasi, tõukleb, karjub, kõhib ja aevastab. See võib olla päris huvitav pilt, mis õpetajale ja kõstrile a v a n e b koolitõla lahtisest aknast.

Viimses ihuhädas lepitakse sellega, et igaüks tõmbab endale selga ja jalga, mis kätte puutub. Pikk kuigard Järveots kisub endale jalga lühikesed püksijupid, mis talle ulatuvad vaevalt põlvini ja jätavad lausa paljaks poisi karvased sääred. Väike Lesta varustub pika ja laia täismehe pintsakuga, mille alt paistavad ainult ta jalakannad. Keegi jahmerdab, vest pahupidi seljas — mine sedagi tea, kas oma või võõras. Joosep Toots haarab maast ühe pikasäärega suka, tarvitades seda kaelarätikuna. Mina saan pükste omanikuks, mis mulle on nii pikad, et nende alumisi otsi julgesti võib sõlme väänata; ja kui ma hakkain nende sääri üles käärima, siis langeb ülemine osa mu keha ümbert alla nagu kott. „Andke nõõri! Andke nõõri!“ jooksen ühe juurest teise juurde, kuid kellel on selleks aega, kuna igaüks on väljas ainult iseenda eest. Nii ma varsti jooksengi koolimäest üles, püksid „näpu“ vahel. Georg Adniel Kiirel on ühes jalas tema harilik nõõpsaabas, teises kamass. Paks Tõnisson

ajab endale selga üht kitsast pintsakut sellise hooga ja innuga, et selle riidetüki õmblused aina pragisevad. Kuskil käriseb üks särk, mis kellelegi on sattund jala alla ja mida keegi teine tirib kõigest väest ja võimust.

Aga üle kogu selle möllu kostab koolimaja nurga juurest kõstri vihane kisa:

„Ruttu, teie põrguinglid! Kas saate juba tulema!“

Nii me siis rühimegi klassituppa nagu koletised, kel kuue kaelus üleval, kel rinnaesine hoopis lahti, vesi nirisemas sugemata juukseist.

„Kes need on?“ küsib praostihärra kõstrilt, kui on lähemalt silmitsend seda võigast seltskonda.

„Noh, need...“ kogeleb küsitav, „need on ikka need... Nad käisid suplemas.“

„Ja nii lasete nad tulla minu ette?“

„Jah, noh...“ kehitab õnnetu

koolijuhataja õlgu. „Ega ma teadnud, et nad säält tulevad selliste hernehirmutistena. Käskisin neil rutata ja... vaadake nüüd ise, mis sellest sai.“

„Kole! Kole!“ raputab õpetaja oma halli pead. „Veel kunagi oma ametiajal pole ma üheski koolis näind niisugust peletiste karja. Nüüd aga pean seda nägema siinsamas, oma käe-külje all. Ei, ma ei või neid näha, ma kardan neid ja lähen ära. Tulen homme. Vahest kannate hoolt, et neil siis vähegi oleks sarnasust inimestega ja koolilastega.“

Ja väljubki klassitoast, kehitades õlgu ja heites meile põglikke pilke.

„Vaadake, põrgulised, mis te nüüd tegite!“ möirgab kõster, kui õpetaja enda järel on sulgend ukse. Vaadake nüüd! Vaadake nüüd!

Aga me tõesti ei tea, kas oleme seekord süüdi või mitte.

K. RAESAR.
Tall. poegl. kommertsгүйmn.

Romantilisi värse Sulle.

Eile õhtul me rääkisime muinasjuttu ilusast kuningatarist, keda uinutand kuri nõid, aga kes rändur-noormehe suudlusest, laubale — ärkava lapsena silmad lahti löi.

*

Eile õhtul me vaatasime aknast vallatumaid mängivaid haldjaid ja vaime: säääl me õed-vennad, me armsad tagaajaman meid endid, me nimikaime.

*

Eile õhtul paistis kuu kuldkestana taevas, ümber pilvetükke ja uduvina; eile õhtul olime lapsed, me kaks — kaks vallatut: Sina ja Mina!...

Paastukuun 1933.

Kes noorena ei õpi iseseisvalt mõtlema, see ei õpigi mõtlemiskunsti kunagi.

Kes noorena ei õpi oma mõtteid julgelt väljendama ja teostama, see ei tee seda üialgi.

Kes noorena ei õpi julgeks, iseseisvaks mõtlejaks, see pole üldse mingi loov jõud.

Oskar Loorits.

Noorte poliitilisest enesekasvatusest.

Poliitika noortest eemale! Noortele enam poliitilist kasvatust! — Need on kaks teineteisele vastukäivate põhimõtet, mille ümber keerleb terav võitlus. Ka karsked noored on saand seda kibedalt tunda. Kord on neile kallale tungitud rahvusluse, kord internatsionalismi nimel. Kallaletungide varjule näeme olevat peidetud üksikute kihtide soovi — leida idealistliku noorpõlve keskelt oma erakonna vankrile juhte.

Ent idealistliku noorpõlve rõhuvast enamikus peituv protestivaim pole senini lasknud suruda endale ühegi erakonna pitsarit. Noored on loobund puurilinnuna saavutatavast hääst hoolitsusest ja söögist vaba kotkapaaja vaevarikka elu kasuks.

Kuid mitte kõik noorist ei vali sama teed. Pea iga erakonna juures töötavad meil noorte osakonnad. Enne veel kui noorur on omandand kriitilise pilgu mitmepalgelises elus orienteerumiseks, hakatakse istutama temasse vanema põlve vaateid. Ajal, mil noorur kogu oma tähelepanu peaks pühendama enda sisemisele kasvatamisele ja kujundamisele, äratatakse temas poliitilise võitluse kiring ning kasvatatakse sallimatust teisitimõtletajate vastu. Võitlusvahendite valikul aga asendatakse kõlblas kaalutlus põhimõttega: otstarve pühendab abinõu. Pole siis ime, kui seesama vanem põlv, kes igati oma järelkasvu eest on hoolitsend, hiljem ise selles päälkasvus pettub, sest noored on kopeerind paremini nende pahesid kui voorusi.

Sellest hoolimata kestab ometi praegugi parteide vahel kibe võitlus noorsoo organisatsioonide ülevõtmiseks. Ei kokkuta tagasi avaldamast

ajalehis demagoogilisi kirjutisi ega koosolekuile ja kongressidele saatmast oma partei noori ülevõtmise ja töötakistamise eesmärgiga. Kaitset noorile ei paku ükski ajaleht, ei ka ükski erakond — see ei seisa ju nende kitsarinnalistes huvides.

Ülalmainituga ei taha ma väita, nagu tuleks parteivabas noorsooliikumises hoiduda kabuhirmus poliitilis-maailmavaatelistes küsimustes käsitlemisest üldse. Ei taha sugugi pidada noorkarsklase ideaaliks maailmavaatetut või selle kujundamisele mittepüüdvat nooruri — viimane on sama vähe hinnatav kui pimesilmi erakonnadogmadesse uskuja. Ka poliitiline kasvatus peab jääma noorsooliikumise ülesannete hulka. Selle töö eesmärgiks olgu noorte igakülgne tutvustamine meie poliitilise elu mitmesuguste suundadega ja nende ideoloogiaga. Elunähte kriitilise eritelu, vastastikuse sallivuse ja demagoogilistest võtetest hoidumise kaudu kasvatagu parteivaba noorsooliikumine isamaale väärilisi kodanikke. Meie demokraatlik kord nõuab enam kui ükski teine laiadelt rahvakihtidelt poliitilist arusaamist ja selget silmaringi. Siin on iga kodaniku käes osa riigivõimust. Kui hästi ta seda tarvitada oskab, sellest oleneb meie kodumaa saatus.

Noorur! Mitte ainult teistelt ei lähe me nõudma arenend maailmavaadet, selgeid sihte ja püsivat tööd nende saavutamiseks, vaid kõige esmalt nõuame seda endilt. Asume kujurina endi kallal tööle. Töö on õilis ja tasuv. Alles siis, kui oleme endist suutnud luua midagi väarikat, mingem teiste keskele — tõe ja õigluse kuulutajaina.

Harmooniline inimisik, julgen arvata, et oli kimp tarku raamatuid, kuid muidugi ka mitte ühe smokingi või pika kleidi sisu.

Ülesehitavate ideede korraldet elu kõigi meeltega — selle ideaali olete juba asetand, ja kas sel puhul peaks soovima midagi muud, kui ikka süvendada sidet ideede ja elava elu vahel.

Nigol Andresen.

ENK esimeestest — 10 a. vältel.

Eesti Noorsoo Karskusliitu on juhtind 10. a. jooksul: **Juhan Vilms** (25. IV 23—23. I 25), **Aleksander Elango** (23. I 25 — 13. I 26), **Arnold Peets** (13. I 26 — 17. I 28), **Aleksander Elango** (17. I 28 — 2. VII 29), **Friedrich Olup** (2. VII 29 — 26. IX 31), **Paul Vihalem** (26. IX 31 — 2. I 32), **Friedrich Olup** (2. I 32 — tänaseni).

Dr. med. Juhan Vilms — ENK esimene esimees.

Eesti karskusliikumises kerkis dr. J. Vilms esmakordselt esile XII karskus-kongressil Viljandis, kevadel 1922, kus ta refereeris teemale: „Otsekohene ja kaudne karskustöö“. Sama aasta sügisel kutsuti tema algatusel ellu karskustege-laste väike töörühm, kus meie karskus-liikumise aluseid ligemalt selgiteti ja süs-

Juhan Vilms.

teemi viia püüti, millise ühistöö tulemusena 1923. a. ilmus broshüür „Meie karskustöö programm ja taktika“, mis kuni tänaseni on jäänd ainulaadseks katseks sel alal Eestis. Siit pääle figureerib dr. J. Vilms n. n. kaudse voolu juhina meie karskus-liikumises, mis vahepääl pääsis isegi valit-sevaks ning millel on palju sarnasust ja kokkupuutepunkte elureformi suunaga noorsoo karskusliikumises. Seepärast oli loomulik, et Noorsoo Karskusliidu asuta-misel selle esimehe kohal mõnd vanemat tegelast näha soovides selleks ühemeelselt dr. J. Vilms paluti, kes 1½ aastat neid kohuseid suure huvi ja andumusega täitis. (25. IV 23. — 23. I 25.). Visa võitlejana tuli dr. J. Vilmsil teistimõtlejatega tihti ja üsna teravastigi kokku põrgata, kuid see-juures jäi ta alati ausaks ja sallivaks, mis

ta isiku tegi sümpaatseks. Noorsoo kars-kusliikumise vastu on dr. J. Vilms kuni tänaseni säilitand huvi, võttes veel viima-selgi ajal osa liidu suvipidustustist, kong-ressidest j. m.

Dr. J. Vilms on sündind a. 1893, kaitses Tartu ülikoolis a. 1924 väitekirja arstitea-duse doktori astme saamiseks ning töötab praegu tegeliku arstina Tallinnas, olles vahepääl ka Riigikogu liikmeks.

Al. Elango.

Mag. phil. Aleksander Elango — Eesti noorsoo karskusliikumise pääväljakujundaja.

Mag. A. Elango on olnud ENK esime-heks kolm korda (23. I 25 — 13. I 26, 17. I 28 — 22. I 29 ja 22. I 29 — 2. VII 29), kuni ta teadusliku töö pärast 1929. a. alates oli sunnitud tagasi tõmbuma, Liidu alga-aastail ta teotses selle abiesimehena (25. IV 23 — 23. I 25). Ta on sündind 21. veebr. 1902 ja lõpetand Tartu ülikooli pedagoogika magistrina 1927, mille järele jäi töötama ülikooli juure teadusliku sti-pendiaadina, käis end välismaal täienda-mas ja töötab praegu ülikooli juures õppejõuna.

Mag. A. Elango on ENK-le olnud palju rohkem kui ainult abiesimees või esimees nende tavalises mõttes. Ta on olnud pal-jude aastate kestes selle algusest pääle õieti selle hing, kogu meie noorsookarskus-liikumise ideoloogia ja vormi looja, juht kõige paremas mõttes. Olles tooniandjaks üldse meie noorsooliikumises selle „tormi ja tungi“ aastail, oskas ta õige vaistuga viia meie noorsookarskusliikumise noor-sooliikumise loomulikule pinnale ja tähis-tada tema arengusuund. Et meie noorsoo-karskusliikumist korduvalt on eeskujuks säetud kauase praksisega noorsookarskus-liikumisele mitmes muuski maas, seda võlgneb meie liikumine ilma liialdamata suurel määral mag. A. Elango avarale in-tellektile, suurtele teadmistele ja tema võitleja iseloomule, kes end vist kuigi hästi ei oleks tunnud, kui „noil algajul“

poleks saand kõigis neis tõusvates liikumistes kõvasti kaasa lüüa.

Mag. A. Elango on kirjutanud noorsookarskusliikumise alalt rohkesti põhjalikke artikleid, toimetand kolm köidet koguteost „Noorusjõudu“ ja broshüüri „Inimene ja aated“ ja kirjutanud põhjaliku uurimuse — „Noorsookarskustöö Eestis“. 1)

E. Kubjas.

Arnold Peets — ENK juhataja raskel ajal.

Arnold Peets asus ENK tüürile ajal, mil leidis aset liidu vastu ligikaudu samaugune välisrännaku laine kui seda oli äsjakogetugi. Umbusklik suhtumine liidusse ajas juuri. Ja välisedki takistused panid end niivõrd maksma, et tervelt kahe aasta jooksul ei saadud asemikekogu koosolekutki pidada. Pääle muu vähendeti järsku, ootamatult riiklik toetus üpris minimaalseks. Kuid Arnold Peetsi tasakaalukus juhtis liidu neist mõõnaajust siiski võrdlemisi õnnelikult läbi.

A. Peets sündis 3. II 1904. a. Noorsooliikumisest võttis juba keskkooli õpilasena agaralt osa, eriti oma koolis — Tartu Kommertsgümnaasiumis — karskusideed õhutas. Sai auhinna ka ENK kirjutiste võistlusel. Kuid olles kaasa haaratud noorsooliikumise mitmekülgeisest avaldumisvormest, avardus ta tegevusväli koolist välja — oli ka Tartu Koolinoorsoo Liidu juhtivaid tegelasi.

Lõpetades 1925. a. kevadel keskkooli, siirdus ta sama aasta sügisel ülikooli — filosoofia teaduskonda. Mõni aasta hiljem katkestas ülikooliõpingud ja asus tööle ajakirjanduse põllul. Praegu töötab „Postimehe“ toimetuses.

28. XII 24. III noorsoo karskuskongressi ajal Rakveres valiti A. Peets ENK juhatusse, kus ta teotses kuni 23. IX 25. arhivaarina, säält edasi abiesimehena ja 13. I 26. — 17. I 28. esimehena. Veel 1928. aastalgi võttis ta juhatuse tööst osa — abiesimehena.

Agas muiski karskusettevõtteis on A. Peets aktiivselt kaasa löönd, eriti E. Üliõpilaste Karskusühenduses.

Oli kauemat aega E. Karskusliidu Val-

1) Pikemalt on A. Elango kohta sõna võetud „Kev.“ nr. 1, 1929. a. (oktoobris).
Toim.

ga-Võrumaa osakonna esimeheks ja Valga Karskusseltsi juhatajaks.

E. Karskusliidu Keskskoostöö tööst on ta 2 aastat osa võtnud.

Igatahes ksv! Arnold Peetsi karskusüritiste register on pikem kui et see mahtuks praegu kasutada-olevale napile ruumile.

Fr. Olup.

Paul Vihalem — noorima noorsootegelaste generatsiooni tähtsamaid juhte.

Kellel noorkarsklasist küll poleks silmees Paul Vihalema mehine kuju, mis juba väliselt väga imponeeriva mulje meisse

Paul Vihalem.

sisendab?! Talle pole iseloomustav ainult 190 cm-line pikkus ega 80 kg-line raskus, ei ka see, et kannab peakatet 61 ja saasaapaid 45, vaid ta esinemisviiski ja ta sisemine Mina on selle väärilised — suurejoonelised.

Paul Vihalem sündis 17. V 1910. a. Juba algkooli lõpuklassis liitus ta Paide Skautide Salgaga ning lõi säält vaimustusega 4 aastat kaasa. Tegi läbi järjekorras kõik skautide ametid ja eksamid algajast maleva päälükuni, võttis osa ja juhatas paljusid laagreid, rännakuid.

Keskkooli III klassis tekkib aga Paulis ideoloogiline murrang. Ta vaimustub rändlindudest (Wandervogel'itest) ja hakkab kritiseerima skautlust. Peagi on ta viimast täiesti välja kasvand ning lahkub säält. Nüüd koondab ta oma energia Paide

Ühisgümnaasiumi Noorsooliitu — IV kl. valitakse ta selle juhatusse. Lõpuklassis on ta Noorsooliidu esimeheks.

Keskooli viimaseis klassis algavad ka Pauli teatri ja deklamatsiooni harrastused. Mängis kaasa mitmes näidendis. Deklameeritorina tunnevad aga noorkarsklased Paul Vihalema liigagi hästi. Koguni üleaarne on meelde tuletada, et ta saavutas muuseas ka liidu I deklamatsioonivõistlusel esikoha.

ENK perega saab Paul Vihalem esmakordselt kontakti IV noorsoo karskuskongressil 1927. a. lõpul. Siit pääle tihe-
neb üha side liiduga. Järgmisel aastal juhib ta V noorsoo karskuskongressi korraldustöid Paides ning osutub kõigiti tolle kongressi üheks keskemaks kujuks. Ja kõik edasised ENK ettevõtted (kongressid,

suvipidustised j. m.) on ta eranditult kaasa teind. Ei takistand isegi kaitsevæeteenis-
tus (1920/30).

Tulnud 1930. a. sügisel ülikooli — juurat studeerima, kohtame teda kohe ka ENK juhatusse töökeerises (15. IX 30 alates), kus teotses esmalt abiesimehena ja 26. IX 31 pääle esimehena. Hiljem (2. I 32—30 XII 32) jätkab ta oma tööd taas abiesimehena. Praeguse juhatusse liikmeskonda Paul Vihalem küll enam ei kuulu, kuid jälgib endise huvi ja innuga liidu tööd.

Paul Vihalem on huvitavamaid ja tähelepandavamaid juhitud tüpe meie noorsoo karskusliikumise hilisemas ajajärgus. Vanumatult oma veenete eest võitlev ja ikka sirgjooneliselt teotsev — nii tunnevad teda ta lähemad kaastöölised noorkarsklaste ringides.

Fr. Olup.

ARNOLD PEETS.

Nüüd aidaku noori nende optimism.

Kümme töö- ja rühkimisrohket aastat ülesseatud tähistes suunas ja algaastate hoogsas organiseerimistöös

A. Peets.

täitub Eesti Noorsoo Karskusliidu tegevuses mitmeti murrangulises aegjärgus ja muutund olukorras. See murranguline ajastu avaldub kõige-

päält ja kõiki karmilt pigistavas majanduslikus kriisis, karskusasja tagasiminekus ülemaailmlikus ulatuses (Soome keeluseaduse langemine ja Ameerika Ühendriikide „märjaks“ muutumine) ja ärevaks aetud ning pinguli tõmmatud maailmavaatelistis lahkuminekus. Mulle tundub, et meiegi seni elujõulisse ja laia ideelist noorteperet koondavasse organisatsiooni on ülalnimetat ajategurid oma pitsati vajutand.

Võrreldes asutamisaastate rahaliste resurssidega praegust liidu majanduslikku olukorda, peab vististi küll avameelselt tunnistama, et majanduslikel põhjusil on tulnud Noorsoo Karskusliidu juhtidel nii mõnestki hääst algatusest loobuda.

Kahtlemata tuleb arvestada meie noorsoo karskusliikumises praegu ka üldise karskusvõitluse hoogsuse ja aktiivsuse langust ja teatud määral lootusetustki selle töö tulevikku, mille on toond enesega kaasa karskusmeelsuse ja võitlustagajärgede tagasimineku eeskätt Soomes ja Ameerika Ühendriikides — keeluseaduse kaotamise näol. Moraalselt on see kind-

lasti suureks kaotuseks kõikide maade karskusliikumisele, ja pole midagi imeks panna, et see meiegi noor-karsklasise on oma jäljed jätnud.

Selle üldise karskusasja tagasi-mineku kõrval on viimaseil aastail noorsoo karskusliikumise edu tükkind takistama veel maailmavaatelistel teravuste esinemine, kuigi on tegemist ideelise liikumisega, kus peaksid kõiki ühendama ning üksteisele ligin-dama noorile niikuinii omased kõlb-lad eesmärgid.

Nende ajafaktorite allarõhutami-sega tahan süvendada teadlikkust noorsoo karskusliikumise edu ja liidu tagajärjekat tegevust takistavaist as-jaoludest, et teaksime uude tegevus-aastakümnesse astudes neid pidur-davaid põhjusi arvestada ning hak-kaksime üksmeelselt teid otsima neist vabanemiseks, et jõuda jälle välja vabamasse tegevusajastusse.

Muidugi on meil kõige raskem seada endi tegevus majanduslikult säärasesse seisukorda, mis võimal-daks meile endiselt soodsa tegevuse, sest pole loota lähemal aastail kus-kilt suuremale toetusile. Ma mõtlen aga, et me peaksime suutma ise endid aidata. Kuna meid „king pigistab“, siis oleks eriti nüüd tarvis, et kõik liidu liikmed koonduksid tugevamini kui kunagi varem liidu ümber ja kannaksid kokku endi viimased vee-ringud ja teotsemistahte, et liit võiks elujõulisena oma tööd jätkata aine-liste surutiste kiuste. Aga ka noorte kasvatajatelt ja meie avaliku elu juhtidelt tahaksime loota enam aru-saamist sellest ideeliikumisest ja selle moraalse kui ka ainelise toetamise vajadusest.

Ent kust ammutame siis uut jul-gust ja vaimustust karskuspõllul uute vagude ajamiseks. Mulle näib, et kogu maailm ratsutab praegu alko-holikapitali turjal ja külvab vaenu karskusvõitluse vastu. Eeskujusid pole kustki võtta. Ei ka vaimusta-vat julgust võitluseks kustki hankida. Siin tulgu appi noortele nende puhas hing, südametunnistus ja suur opti-mismitunne. Noorte hinges jäägu püsima töotus, et mina võitlen oma aate eest, mille õilsusest ja eluvaja-likkusest ma olen veendund, ka siis, kui kõik minu ümbrus upub alko-holimerre. Tahaksin uskuda, et niisuguses seisukorras noored ennem kuivatavad alkoholimere, kui nad ise upuvad meisse viinavoogudesse. Olgu neil usku endi töösse ja jätkugu neil lootust paremasse tulevikku, sest eks varemgi ole nähtud karskusliikumises suuri mõõnaaastaid, millele on järg-nend seda suuremad tõusud.

Ja maailmavaatelistel teravusist põikamiseks: teoretiseerime vähem selliste maailmavaatelistel küsimuste üle. Küllalt on sellest, kui me tõsi-ses karskusmeeles ja kõikide elure-formistlikkude abinõudega püüame endi eesmärkide poole, mis peaksid kasuks tulema kogu meie väiksele rahvale. Tõsises isamaalises vaimus ja üksmeeles rahvuslikkude noortena endi tegevust arendades saavutame kahtlemata maksimaalseid tulemusi, mille eest on meile tänulikud tule-vised põlved.

Nende tähistel all ja selles vaimus edasiminekut järgmisse tegevusaasta-kümnesse soovin Eesti Noorsoo Kars-kusliidule kui meie suuremale ja õilsaesmärgilisemale noorte organi-satsioonile!

ROBERT GRAUBERG.

Õhtul vainul.

Taga välju helendub lääs.
Kodu koplis liiguvad kased
tuulejutul läve ees...

Õhtu heliseb koldel ja leel —
ju tähedki vilguvad taevas;
kuhu kannab neid iidne tee!

Oo, millest kõik kõneleb õõ!..
Mu südame ümber suur savi
seob soovide, ootuse vöö.

Kiur sillerdub taamal jõel. —
Mu seni leidmatu sõber,
oo, tule tänagi veel!..

Noorsookarskusliikumise osast Eesti karskusliikumises.

Missugune osatähtsus on noorsookarskusliikumisel meie üldises karskusliikumises, selle kohta lubatagu „Kevadiku“ lugejaile serveerida lühidalt ainult kõige üldisemaid muljeid, kuna põhjalikumaiks vaatlusiks puudub ruum kui ka aeg.

Tegelikult meie noorsookarskusliikumine algab alles meie riikliku iseseisvumisega. Läbi teind teatavad otsinguajad on ta viimase aastakümneni kestes kujunend väliselt vormikindlaks ja seesmiselt sihikindlaks, E. Noorsoo Karskusliidu ümber keskendund liikumiseks. Puht materiaalselt tähendas see tuhandeid noori koondav liikumine hädava vajalikkude järele karskustege- laste vanemale põlvele, kelle read olid juba harvaks jäänd ja kelledest paljudel veendumusedki olid kõikuma löönd sõdade aegjargu heitlikus ilmas- tikus. Need, kes meie karskusliiku- misele lähedal seisnud, teavad kui hõre ja ilmetu oli iseseisvuse algaas- tail meie karskustegelaskond, nii et isegi Villem Ernits, kellele vaevalt keegi optimismi puudust võib ette heita, tolle aja kohta kord tunnistas, et vägisi kippund vallutama tunne, et oled ükski. Praegu, jumaltänatud, seda tunnet enam ei ole. Kõikjale, kuhu praegu vaatad, on vanade kogend tegelaste kõrvale siginend hulk noori jõude ja iga päev toob neid uusi juurde. See on väga suurel määral noorsookarskusliikumise teene, et meil on hakand kujunema uus juhtiv kiht üldises karskusliiku- mises. Haritud karsklane pole enam haruldus nagu kümnekond aastat tagasi. Meil on juba tubli arv noore- masse põlve kuuluvaid karskeid tea- dusemehi, kirikuõpetajaid, arste, agro- noome, õigusteadlasi, õpetajaid jne.

Enamik neist on tulnud noorsoo- karskusliikumise ridadest.

Üheks tähtsamaks meie noorsoo- karskusliikumise tugevuse põhjuseks tuleb pidada tema ideoloogiat. Tegelikult väljenduse on see leidnud noorsoopsühholoogia mõistmisele ra- jatud ja elureformistlikult suunatud nooruskultuuriliste harrastuste eden- damises. Seetõttu on noorsookars- kusliikumine olnud ühtlasi võimeline sulatama endasse ka peaaegu kogu meie õppiva noorsooliikumise ja E. Noorsoo Karskusliit muutund seega meie noorsooliikumise tähtsamaks keskuseks. Tahaks uskuda ja loota, et ta selle seisukoha suudab säilitada ka kõigi viimaseaegsete raskuste kiuste. See värskem ja mitmekülgsem mõt- lemisviis ja avaram, rutiinivabam suhtumine karskusküsimusse, mis meie senise noorsookarskusliikumise ideo- loogia kaudu on esile tõstund, on tekitand mõnegi julgema mõtte meie karskusliikumises ja juhtind enam sügavamale arusaamisele selle probleemest. Ka karskusveendumuse tead- likumaks ja selgeilmelisemaks kuju- nemine on pärit suurel määral samust allikaist.

Kui pildi mitmekesistamiseks eel- misele lisaks täiesti juhuslike näiteina mainida veel ka paari üksikut prak- tilist ala, mida meie noorsookarskus- liikumine edukalt on arendand ja mille mõju meie üldistelegi kultuur- püüdeile ei ole väike, nagu näit. kir- jastustegevus, või jälle esimeste vagude ajamine kõneoskuse edenda- misel või õpiringimeetodi rakenda- misel, siis selgub meile noorsookars- kusliikumise tähtis ja väärikas koht meie karskusliikumises ja üldse meie kultuurelus.

Päevimas. 1)

Neid kui näkk, linalakk,
igal kuumal lõunavahel
rannaliival päevib ennast...

Järve ümber metsa kett.
Pöösad taganevad rannast,
lähenevad — nagu ahel,
pajustik sääal suudleb vett.

Päike tumm, kuum ja lumm,
keedab vaiku kuuski tüvist.
Roostikus lendleb kiile:
Nagu uudishimu ihas
näki ümber teevad tüire,
kes on vähe heitunud huvist —
liigatus õrn puusa lihas...

Päike tumm, kuum ja lumm,
virvendusi õhku koob.
Kuskil metsas toksib rähn;
pajustikus hüpleb lind.

Järve metsik, avar lõhn
igatsuse mõtteid toob —
Kerkib kujutlusist rind!

Neid kui näkk, linalakk,
üle pää siis põimib käed.
Kummub rind, ja veres ihk.
Kirg on mõtteis, anduv rüht —
Kuuma liiva surub pihk:
Ruskeb suu, ja silmis sõed.
Sosistab ta nime üht.

JOHAN BECHTER.

Kevadõhtul.

Taas elavaks saab palju muinasjutte,
kui saabub kevad, valge öö ja udu
jõe kaldal mähib puid, noid vanu radu,
mis ääres toom, mil õitsvad oksad vette

on kummardanud end ja humal kette
koob ümber kase — lepuapuie rodu,
kus hetkeks ainult kahele on kodu
täis kuumi suudlusi ja muinasjutte.

Kõik lained jooksvad väga tasa randa
tol valgel ööl, kui kaldal õitsvad toomed,
ning iga mõte, viibe õnne kannab,

kui vilja põld, kui meri laevu randa,
kus algab päev, töö, kodu, palju hooneid,
sest ainult korraks loodus noorust annab.

Ebatark mees on ärkvel kõik ööd: mõtleb kõige üle ja muretseb; on hommikuks
väsinud, oma viletsust ta ei muuda.

Ta arvab kõik teadvat, kui istub mõnusalt nurgas, ei tea aga midagi, kui teine
ta otsust soovib.

Edda.

Igavesti elada tahab arg, kui ta võitlusest põgeneb; kuid vanadus ei halasta,
kuigi halastaks mõök.

Edda.

1) ENK II luuletisvõistlusel — 2. auhind.

Sortsi surm.

Pime oli. Pilvelohed põgenesid surmahirmus millegi sõnatu, nimetu eest üle laotuse, pursates tuld hirmukrambist pärani lõugade vahelt. Miski ruttas vingudes üle välja, murdes puruks viimastegi püsijäänud kõrte selgroud, paisates siis korjused võidurõõmsal urinal porri. Keegi käis saabastet jalu ümber majade, lõgistades uste kallal, püherdades korstnas kui anudes sisselasku... Kõikjal valitses nimetu hirm. Majahaldjadki istusid kõssivajunuina ahjuservad, hinges ahastus, silmis lootusetu läige.

Üksikuna seisis hurtsik taga soolaugaste, üksikuna ja mahajäetuna. Kui tohletand ja luitund rinnakorv lebas ta kõssitõmbununa soosaarel, ainsa aknasilmaga vastu päikesetõusu. Soovaimud mähkisid oma mürkaurudest linikud ta ümber, püüdes teda tuulte toetusel tõmmata laukapõhja — seltsiliseks soovana konnakarpidest kodule.

Hurtsikus lamas surivoodil Igi-paha, soolapuhuja, sõnur ja sortsilane. Lamas surivoodil üksinda, punane habe rinnastki verise südamega sorakili ja võbisemas, kattudes aegamisi hambuta suust voolava veniva ilaga...

Lamas üksinda Igi-paha, ja polnud kedagi, kes oleks pühkind ila ta koonult, kes oleks kuivatand hirmuhigi ta otsaesiselt. Hirmuhigi — sest Igi-pahal oli hirm — esimest korda elus. Varem ta ei teadnudki, mis oli hirm, ja kui ta nägi neid, keda ta oli manand ussideks ja vesirottideks, vaevlemas moondumisvaludes, silmades peegeldumas midagi, millele Igi-paha ei teadnud anda nime, siis naeris Igi-paha. Naeris punase habeme värisedes pöörast naeru, naeris, et huulheinadki eemal rabasoil täis hirmu sulgesid oma kahvatud õied.

Vanana ja jõuetuna lamas nüüd Igi-paha — täis nimetut hirmu. Ta

nägi, et polnudki ta enam oma onnis, vaid oli kuski lagedal ja kaugelt, eemalt, igaviku tühjusest tulid ta juurde kõik need, keda ta oli moon-dand. Tulid sõnatuina, vaikides, üks-teise järgi, ning temast möödudes igaüks neist vajutas temale oma silmist pilgu, pilgu täis sõnastamatut, nimetamatut, mis värskeltnülitud, alles aurava ja sooja inimhahana jäi lebama ta rinnale — raskendamaks hingamist.

Nad kõik tulid. Ainult see, keda Igi-paha kartuses värisedes ootas, ei tulnud.

Ei tulnud ta poeg — ainus neist, keda ta kunagi armastas oma oskusel ja kelle ta seepärast võlus hundi-ks, suureks halliks hundiks, valitsejaks soode ja rabade üle päikese tõusust loojanguni. Ei tulnud ta poeg; ainus, kes moondumismomendil ei heitnud talle pilku täis seletamatut, sõnatut, vaid kes püüdis pureda teda — Igi-paha, soolapuhujat, sõnurit ja sortsilast — kes oskas vaid vihata, nagu isagi. Ei tulnud ta nüüd lõpetama isa piinu.

Endiselt voorisid tast mööda need, keda ta oli moon-dand, ja igaüks heitis pilgu temale, raskendamaks koormat ta rinnal... Ei olnudki lõppu nende real...

Liiga raskeks läks — ei jõudnud enam hingatagi Igi-paha. Ähkides töötasid ta kopsud, kuid ei suutnud need enam hankida vajalikku õhku — ja korisesdes langes kokku ta rind...

Soolaukast tõusid üles paar mulli, kui oleks sinna heidet vastsündind inimväeti. Tõusid ja lõhkesid — vastikult haisedes...

Ja hommikul, kui päike vaevakase oksal istudes uudishimulikult piilus Igi-paha aknasse, nägi ta sortsilast kangestetuna voodis, ning korjuse kõrval lebas suur hall hunt, puredes südant, mille oli kiskund sortsilase rinnast.

Esperantost.

Tungiv tarve internatsionaalse abikeele järele, mis ei näāvaks üksikute rahvuste rahvuslikke tundeid, s. t., mis ei sihustaks ühtki natsionaalset keelt, tekkis Lääne-Euroopas juba 19-nda sajandi algul. Tehti sellise keele loomiseks katseid, kuid ei suudetud saavutada midagi konkreetset, kuni läind sajandi lõpul esitas J. M. Schleier täiesti väljatöötet projektina Volapüki. Hoolimata keele grammatilisest lihtsusest oli ta võimetu poolehoiu võitmiseks laiemas hulgis.

Pisut hiljem (a. 1887.) avaldas poolakas Ludoviko Zamenhof (surnud a. 1917.) samuti täiesti väljatöötet projektina Esperanto.

Esperanto koosneb kindlaksmääratud tähendusega sõnade algosist, millede tarvitamine põhjeneb erandituil reeglil. Ametlikkude keeleelementide, rahvusvaheliselt tuntumate ja levinenumate, arv selles ulatub praegu 5000-ni. Nende seas on 36 tuletusliidet ja 16 grammatilist lõppu, võimaldavaid tuletada teoreetiliselt määratu hulga sõnu, mida kõiki sõnaraamatusse koguda pole mõtet, sest nad on mõistetavad isegi kergesti oma üksikute osade varal. Esperantot võib omandada üldiselt 10—20 korda vähema aja jooksul kui inglise või saksa keelt. Keskkooli haridusega inimesele ta grammatika on õpitav 2 tunniga.

Olgu tähendat, et Esperanto eesmärgiks pole asendada rahvuslikke keeli, vaid ta tahab olla igale teiseks keeleks emakeele kõrval rahvusvaheliseks läbikäimiseks.

A. 1905. peeti Boulogne's esimene üleilmlik esperantokongress, mis õnnestus hiilgavalt ja oli esimeseks suurimaks Zamenhofi keele praktilise kõlbulikkuse prooviks. Ka järgnevad kongressid näitasid, et kunstlikult loodu on elav keel, mitte teooria. Säälsel kongressil vaidlesid teadlased mitmesuguste teaduslikkude probleemide üle vastastikuse arusaamise pinnal ja esinesid kirjanikud elokventsidade, tõendavatega, et esperanto kõlavus on võrreldav ladina keele omagagi. Kanti ette ka tõlkeid, ilma et need oleksid kaotand midagi oma väärtusest, nauditavusest.

Üldse on esperanto tõlkekeelena parim, kuna ta paenduvus lubab loogilise lause peaaegu sõnasõnalist tõlkimist.

Ajutise katkestuse esperanto-liikumisse tõi maailmasõda, kuid see oli vaid hinge-tõmbeks päraststõjaaegseks veel hoogsamaks edenemiseks. Paljude riikide koollesse viidi sisse ta õpetamine, teda rakendeti raadios, postis, kaubanduses, ajakirjanduses jne. A. 1920. proponeeris rida Rahvasteliidu delegaate eesotsas lord Ceciliga võtta esperanto ametlikult tarvitusele ainsa rahvusvahelise läbikäimiskeelena. Sekretariaat tutvund põhjalikult temaga, leidis, et ta on täiesti kõlbulik selleks. Ent Rahvasteliidus ettepanek lükati tagasi väikese enamusega, kuna suurriikide esindajad kartes oma natsionaalseile keelile konkurentsi, hääletasid vastu. Kolm aastat hiljem eedeti uuesti sama. Nüüd anti esperanto teadlastest ja kunstnikest koosneva komisjoni kätte läbi vaatamiseks. See olles uurind keelt filoloogiliselt ja ideeliselt, kordas sekretariaadi tunnustavat otsust, kuid arvas, et enne ametlikuks tunnistamist esperanto peab näitama, kas ta evib n. n. keelelist jõudu, mille abil on võimaline levima õppimist sunduslikuks tege mata. Rahvasteliit kuulnud selle, otsustas ühel häälel välja anda dekreedid, mis avaldetti kõikide keelte ajalehis ja milles sooviteti esperanto tarvituselevõtmist internatsionaalse abikeelena, eriti aga rahvusvahelises telegraafis, radiotelegraafis, postis, mida teatavasti ongi tehtud. Ühtlasi avaldetti lootust, et mõne aja pärast, kui esperanto näitab järjekindlat evolutsiooni, juhitakse ta koollesse obligatoorse õppeainena.

Igale, kelle huvid ulatuvad väljapoole kodumaa piire, on esperanto oskamine võrratult suureks abiks. Ta õppimist tasub juba keele enese kunstiline väärtus, pakkuv palju esteetiliselt oma kõlavusega, nüanssiderikkusega, paenduvusen tingitud stiililise mitmekesisusega.

Ja loodame, et lähimal ajal, kui Rahvasteliidul hargnevad aktuaalsed poliitilised küsimused, on viimaks ometi lahendat hiilgavalt „Baabeli segadus“ seks ainsa vahendi esperanto läbi.

Hääd kirjandust.

Henrik Ibsen: **Keiser ja Kaitlejalane.** Maailma ajalooline näidend. Norra keelest eestistanud G. E. Luiga. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus. Tartus, 1928. 426 lk. Hind 4 kr., kal.-köites 5 kr. 50 s.

Esiteldavas raamatus tutvume suure norralase ühe grandiooslikuma lavateosega. Selle tegevustik areneb 4. sajandi keskel p. Kristust, kujutades võitlust Vana-roma paganluse ja vastse kristliku maailmavaate vahel. See ajajärk esineb nende rahvaste vaimlise kriisiajajärguna. Vana-roma kultuur oli ületand oma kulminatsiooni ja oli varisemas kokku, ta usund oli muutund piinapäälseks ja jõuetuks. Kuid ka uus usund, kristlik vaim oli veel kristalliseerumata; sagedased tülid uues algkoguduses tegid selle võimetuks asendada vana maailma varisend väärtusi. Nii puudus selle ajastu põlvkondades kesendav maailmavaateline jõud.

Seda võitlust vana ja uue vaimu vahel ülalmainitud teoses kehastab keiser Julianus. See on teose kesksemaid kujusid. Ning klassilise meisterlikkusega on siin seotud üksiku eluvõitlus rahvaste saatusega ja on avastet side — iidne seaduspärasus, mis juhib inimpõlvade, maa ja taevakehade teid. „Tahtma“ — inimlikus mõttes — „tähendab sunnitud olla tahtma“.

Teost lugedes tundub see kohati nagu veidi väsitavana; ka paistavad silma tõlkes mõned keelelised konarlused, kuid seda mõjuvam peaks olema näha teost laval. Juba elav kujutelm sellest on võimalik, kui selle fohutus suure tegelaste arvu taga, keda — teost lugedes — püsivalt võimatu üheliselt eritella, mõelda elavaid lavakujusid. Ning teiselt poolt, milliseid

dekoraatiivseid võimalusi ja nõudeid esitab selle dramaatilise hiiagelehitise lavastamine!

Kuid ka lugeda esildet teost on kirjanduslikult kasvatav. Siia on mahutand autor rea üldinimlikke mõtteid, mis nagu varjatuna peituvad kuski ridade vahel ja mida raskem on leida laval kui just lugedes. Seepärast selle raamatuga tutvuneda olgu kõigile veenvalt soovitet.

Rob. Grauberg.

Alphonse Daudet: **Kirjad minu veskilt.** Tõlkinud Albert Saareste. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus. Tartus, 1931. 216 lk. Hind 2 kr. 75 s., köites 3 kr. 25 s.

Sõnavõtu alune novellikogu — meisterlikult tabavas tõlkes — esildab prantsuse novellikirjanduse tipsemaid saavutisi. Juba esimesist ridadest alates see teos haarab lugejat oma stiilivärskusega, milles on hamsunlikku lihtsust ja veidi karmigi irooniat kui ka Aho südamlikkust. Sama varjundirohke on raamat sisu ainevalikult. Südamlikult edasiantud elu pisiasjade kõrval siin leidub ohtralt müüte, legende, muistendeid — nähtuna kõik osavõtliku, kuid muretu vagabundi-silmaga läbi Lõuna-Prantsusmaa lopsaka looduse võlu. See teos on kirjanduslikus vormis antud elav dokument autori omamaa loodusest ja rahvast. — Köite juurde on lisatud autori pilt, tõlkijalt mõningaid andmeid autori eluloost, ta tähtsamate teoste loetelu ning lõpul sari võõrsõnade seletusi.

Raamatuga sõbrunemiseks püüdku „Kevadiku“ lugejate pere huljana leida võimalusi.

Rob. Grauberg.

Vastuseid eelmise „Kev.“ küsimusile.

1) Kuidas hindavad lugejad eelmist „Kev.“ nr-it?

1)

Mida arvan vastsest „Kevadikust“? Ta tuli pika ootamise järele — teadsin ju selle põhjusi ega pahandund! — kevadvärskena, yllatavana. Öhtu hämaruses sirvisin ta lehekylgi ja oli nii hää, et ei saand kuidagi paigalgi pysida (ega seda minust kyll keegi usu!) — oli saabund kaugelt kaua, nii kaua, et ootus muutund ju nukrutsevpehme udulinikuga kaetuks — oodat väga kallis sõber.

Tagorelisi hymne, asjalik-kaineid teetähiseid, sillerdav-kergeid vestlusi, eisenis-mile parodiaid, sisukaid ylevaateid, informatsiooni — mitmekylgsus, mis peaks suutma rahuldada nõudlikumaidki.

Keeleliselt oleksin näind muidugi veelgi suuremat radikaalsust, ent ongi keele-uuendus ju üks mu nõrkusi ega või eeldada kõigilt minule sel alal meeldivate äärmus-teni minekut. Aga eks ole ksv. Lassenil õnnestund rikastada sellegagi mu yllatuste sarja selle numbri puhul.

Jõudu ja edu samas suunas edasi ryhkimiseks!

Otto Ibius, Põltsamaalt.

1) Autori kirjaväis.

Nii siis, te küsite minult: kuidas hindate „Kevadiku“ k. a. 1. nr-it? See küsimus igatahes rõõmustab mind, ja ma olen tänulik, kuna mul avaneb nüüd võimalus tõmmata mõningaid kriitiliselt võrdlevaid üldjooni käesolevas asjas. Ning kui lubatakse, vastan avameelselt: „Kevadik“ on ajakiri, milline oma hästivalitud ja huvitava mitmekesise sisu ning välise soliidisusega köidab arenend inimest esimesest viivast ning ühtlasi evib sellisena ka kahtlematult — ei tarvitse salata — esikoha kõigi noorpõlve kultuuriajakirjade seas Eestis. Minu ees kirjutuslaual leavad praegu „Eesti Noorus“, „Tõusev Maa“, „Maanoored“ ja hõimuvellede „Pyrkijä“, ent ei ükski neist esimesest kolmest pole niivõrt noorte hingeelule vastav ja seevõrt noorte kohaselt häälestet ega õhku neist sel määral ka seda ülendavat südamesoojust ning eradat päikesevalgust kui „Kevadikust“; vast ainult Soome oma suudab seisult samal tasemel, ehkki välimuselt jääb alla. Muidugi võidakse siin ju vaielda: igal ajakirjal on omad ülesanded ja sellest oleneb ka sisu juu, kuid — ja ärge unustage! — kõik nad on ju ometi määratud noorile, nende rõõmuks ning viljelejajaks. —

Niipalju üldiselt.

„Kevadiku“ k. a. 1. nr-is väärrib tõsisemat tähelepanu Agnia Eliaseri tibatiluke essee „Inimene ja elu Marie Underi loomingus“, kuigi ses veidi liigselt on jäljendatud üht „Loomingus“ esinevat eritlejat. Kuid palju see ei alanda töö väärtust, sest töös on tugevasti ka individualistlikku ja isikupärast elementi, milline on fikseeritud terava kirjandusliku meele ning peeneima oskusega. Siis veel — Robert Graubergi „Palve päikesetõusul“. Tõesti — tänu selle lihtsuse, üliideelisuse ja siirameelisuse eest! Autoril on igatahes talenti ning — punaselt leegitsevat südant.

Nii, ja see olekski vist kõik, mis mul öelda oleks sel puhul.

Ah, jaa! Lõppeks kuumi õnnitlusi kõigile toimetustööle. Ajakirja sisu suhtes mingeid erisoove pole, kuna näha on, et kõiges ollakse asjatundlikuna teadlik. Usun, et „Kevadik“ sellisena kindlasti tee leiab noorte juure. Ka ÜENÜ-lased peaksid teda agaramalt tellima ja levitama.

Hugo Viies,

ÜENÜ Virumaa osakondade karskuskasvatustöö üldjuht.

2) Kas abistab praegune kool õpilasi küllaldaselt elukutse valikul?

Vastuse sellele küsimusele annab hr. H. Roos'i kirjutis „Kevadiku“ 1932. a. 2. numbris, kust lubatagu mul tuua järgmine tsitaat: „Kool võib oma iga juba aastasadadega lugeda, ent veel pole ta suutnud elu eestvedajaks rakenduda. Elu tõukab teda alles takka. Kõige paremaks tõenduseks sellele on see asjaolu, et noored koolilõpetajad ellu astudes end täiesti eluvõõrainana tunnevad, olgu need siis alg-, kesk- või ülikooli lõpetajad. Kokku puutudes elu ülesannetega vabandetakse end sellega, et „meid koolis nii ei õpetet.“ Tegelik õpilane peab tunnustama, et need sõnad on sula tõsi. — Millest sõltub selline kurb nähe?

Õpilased (keskkoolis) on sunnitud õppima igasuguseid liigseisse peensusisse tungivaid fakte ja hüpoteese, mis hiljem oma elulise tähtsusetuse tõttu ununevad mitu korda kergemini kui nad ajadesse on imbund. Kodune õppimine järgm. päeva jaoks riisub niivõrt palju aega, et isiklike huvialade viljelemine, millele kavatsetakse kord pühenduda, jääb paratamatult sööti. Õpilased muutuvad nürimeelseiks, tuimadeks, ja neist moodustub tõepoolest vaid hall mass, nagu tähendas hiljuti keegi mu õpetajaist. Või nad lõevad käega kogu õppimisele ja siirduvad teile, mis risti vastu käivad õpetajate nõudeile. — Ent kurvim seik on see, et koolis puudub tähtsaim õpiaine — õpiaine, mis peaks tingimata aluseks olema kõigele muule ja mis vädiks koolilõpetajate äärmise eluvõõrsuse. — Helene Ranna „Kehas ja vaimus“ arutleb Ilma: „Kogu tsiviliseeritud maailmas on sisse seatud õppeasutised noorile; sääl õpetatakse kõike — tantsust keeruliste matemaatiliste reegliteni, ainult üks õppeaine puudub: See on, kuidas rajada teed elust läbi. Kõike õpetatakse, ainult seda ühte, mida on vaja mõõdapääsmatult igaühele — seda ei õpetata.“

Selline õppeaine, mis on tingimata vajalik täitmaks praegu olevat suurt lünka, peaks tingimata leidma koha keskkoolide õppekavades. Antagu talle nimeks „elunõuetus“ või midagi muud, ja ta peaks olema algkooli kõlblusõpetuse jätk, kuid palju mitmekülgsem, avarapiirilisem.

Murdeaalil nooril tekivad tuhanded küsimused ja kahtlused, mis hädasti vajavad selgitelu. Igal sammul satutakse olukordadesse, kus ei osata toimida teadlikult. Ise-teadvuse, enesuse ja sihikindluse arenemiseks puuduvad tingimused. Mainitud uus aine peaks siin appi tulema. Tema õpetajaks peaks olema elukogend, vilund pedagoog, kes peaks evima ühtlasi ka kutsevaliku nõuande-büroo juhataja teadmusi. Selline isik võiks nii mõnelegi tungivale küsimusele vajaliku vastuse anda ja pakkuda juhendeid läbisammumiseks mitmesuguseist elu-olukorrast. Selle aine

tundides tuleks juba esimesest klassist alates arutleda järk-järgult seisukohavõtte mitmesuguste nähete suhtes, käsitleda kombeõpetust põhjalikult, vastata õpilaste poolt esitatavale küsimusile, võimaldada neile vaba väljendumist ja arendada vaidlust, isetegevust, anda juhendeid kõneoskuste võimete arendamiseks jne. Ühtlasi ärgu nõutagu muis aineis nii suurt peensuste tuupimist. —

Et sellist hädavajalikku ainet kooles praegu ei õpeteta, siis ei saa juttugi olla õpilaste küllaldasest abistamisest tõsisemate küsimuste lahendamisel. Kui kool siiski tahab kasvatada selge pilguga riigikodanikke, siis tuleb seniste nõuete määra märksa kärpida ja aukoht anda n. n. „eluõpetusele“

Arnold Rosental,
Narva Ühisgümnn.

Ülevaateid.

Põltsamaa yhisgymnaasiumi Karskusringi kymneaastane¹⁾.

14. mail möödus kymme aastat sellest päikesepaistelises esmaspäeva õhtupoolikust, mil mõnikymmend Põltsamaa yhisgymnaasiumi õpilast kogunes yhte klassiruumi otsustamaks kooli Karskusringi asutamist. Kohal viibis ka tollekordne karskuskasvatamisinsruktor J. Elango. Asja algatus ise aga oli täiesti kohalike nooremate õpilaste poolt tulnud. Yksmeelselt lausuti synnisõnad Põltsamaa yhisgymnaasiumi Karskusringile, uustulnukale kooli rohkearvulises õpilasorg-ide peres.

Sygisel algas tegevus täie hooga ja kymne aasta jooksul on korraldet hulk referaate, vaidluskoosolekuid, huviõhtuid, õpiringe, kirjanduslikke kohtuid, võistluskirjutisi, kõnevõistlusi, kursusi, ant välja käsikirjalisi ajakirju ja albume, levitet kirjandust ja peet ylal lugemislauda ja raamatukogu. Karskus- ja yldelureformikysimus, hõimrahvaste liikumine, kirjandus- ja keeleuenduskysimused j. m. on olnud siin viljeldavaid ja vaieldavaid.

Ei ole olnud kunagi liiga arvurikas, aga selle eest kyll pysiv-sitke, see õpilaskogu, kes on moodustand ringi tegelas- ja liikmieskunna. Katkestamatu tegevus kymne aasta vältel elureformistlike aadete levitamiseks ja enesekasvatamiseks on selle tunnuseid. Ring on tegelend teadlikult, rõhutades ja jälgides noorusautonoomia nõuet, selles ulatuses kui see yldse võimalik meie õpilasorganisatsioon. Sellega yhenduses on ring tänu võlgu ringi hooldajale koolijuhataja A. Schulzenberg'ile, kes pysides sellel kohal ringi asutamisest pääle, on ikka suhtund kõigiti õpilaste isetegevusvabadust soodustavalt.

Ringi tegelik juhtimine on pysind kogu aeg õpilasil endil.

1) Autori kirjaviiis.

Juhatajais on olnud: Otto Ibius (1923—1927), Salme Ibius (1927—1928), Arkadi Uibo (1928—1929), Linda Ibius (1929—1930), Leida Käosaar (1930—1932), Astrid Trully (1932—). Väljapaistvaid tegelasi on veel: Hugo Lippur (omaaegne YKY juhataja), Karl Inno (valmistub praegu professoriks), Johannes Käosaar, Alma Kynnapuu, Johanna Lenk ja hulk muid agaraid noori.

Ringis on mõnigi noor omandand elureformistliku maailmavaate ja jäänd hiljemgi veendund karsklaseks. Kogu kooli õpilaskund ja selle kaudu kogu Põhja-Viljandimaa on ringi kaudu hoit kokkupuutes elureformipyyetega.

Loodetavasti suudab praegune agar juhataja oma kaasvõitlejate abil muuta ringi peagi veelgi nooruslik-hoogsamaks noorte aatevõitlejate malevaks. Selleks jõudu!

Hela Fajrero.

Õpilasisetegevusest Tartu pedagoogiumis.

Et pedagoogium oma sisemiselt koostiselt on ülesehitet seminari varemetele ka peaaegu varemetest, siis paratamatult vajutas see ka pitseri õpilasomavalitsusele ja -isetegevusele. Ei ole pedagoogium sisuliselt uus kool, vaid endiste seminaride „varjusurma-minek“, mis aasta-aastalt väheneb, kusjuures puht-pedagoogiumi töökorralduse ja -meetodi esildudes õpilasomavalitsuse olemasolu küsitavaks muutub, mis ta praktilise tarve ja tegeliku teostamise läbikriipsutab kui mitte-vajaliku ja -võimaliku. Seepärast kannab pedagoogiumi õpilaspere isetegevus piiratud ilmet, on ainult käesoleva momendi probleem ja seotud kätest ja jalust mõttega — ei tea, mis sünnib homme? Kuid sellele tuleviku ähmasusele lisandus oleviku noorus — tuli alustada, chitada, muretseda ja otsida va-

hendeid ja vorme, sest automaatselt seminaride sulgemisega likvideerisid ka nende õpilasmavalitsused. Olid olemas seega kahe seminari kogemused, kuid need muutusid rakendumisel takistavaiks, sest kompromissi tee ei olnud noorte tee. Nii juba kerkis esimese probleemina — kas õpilaspere või koolkond?

Esimesel poolaastal asutati Spordi, Dramaatilise, Naturaiistide ja Kunstihuviliste ringid.

Spordiring korraldas volley-palli ja kergejõustiku võistlusi, organiseeris suusatamist ja kelgutamist.

Dramaatilise ringi etvena toimus deklamatsiooni rühm, korraldetti piduõhtu, kus ette kanti „Kikerpilli linnapääd“, missugust etendeti mitmel korral väljaspool kooli ja käidi isegi maal. Lõi kontakti „Vanemuisega“, kus „Robespierre'ist“ tegelasina osa võtsid paljud Dram. ringi liikmed. Muretsetes oma liikmeile odavamaid kinopileteid parimatesse kinodesse.

Naturalistide ringi juures töötas fotosektsioon. Korraldetti referaat-koosolekuid ja ekskursioone.

Kunstihuviliste rühm korraldas kaks näitust, milledest kevadnäitus kujunes suurejoonsemaks, kus esitet oli õlimaale, graafikat, portreid, lapse-joonistusi jne.

Õpilaspere juhatus korraldas sügisel tutvumisõhtu, ühise väljasõidu Vapramäele, tantsukursuse hr. Adamtau juhatusel, karskuspüha puhul kõnekoosoleku, kus rääkisid hr-ad Laja ja Rajamaa, hõimuõhtu — kõnede ja mitmesuguste ettekannetega, rea omavahelisi õhtuid ning referaatkoosolekuid ja jõuluõhtu, seadis sisse arhiivi, kroonika, seinajaalehe, kooperatiivi ja astus esimesel poolaastal samme kursuse korraldamiseks individuaalpsühholoogiast, referendi dr. V. Hioni eestvõttel. Pedagoogiumi juhatus nõusoleku viivitamise tõttu jäi nimetat kursuse pooleli.

Teise poolaasta õpilaspere omavalitsuse tegevus ei kannu puht-õpilasetegevuse iseloomu, küll aga ringid, mis muutusid aktiivsemaks kui esimesel poolaastal.

Nagu eelmainitust nähtub, ei ilmesta õpilasetegevus pedagoogiumis seda suurt joont, nagu üldse kogu me noorsooliikumise üritusis viimasel ajal, kus palju teha tegevuse enda pärast. Selle põhju-

sena funktsioneerisid teistsugusemad tegurid faktorite kompleksis kui me teisis noorsoo eluavalidusis. Juba välised reaalelu raamid, milledest eespool oli juttu, kutsusid esile palju passiivsust ja arusaamine õpilasetegevusest kui pinnalisest nähtest, õpilasmavalitsusest kui abijõust koolijuhitumisel tingis erilaadsema ellusuhtumise ja vahekorra.

A. Ki.

Ülevaade Tartu tütarl. gümn. (TTG) ringide tegevusest 1932/33 õppeaastal.

TTG kuuest õpilasingist kirjandusring, mis alustas tegevust 6. IX 32, on pidand üldse 13 koosolekut, neist 6 juhatuse-, 4 vaidlus- ja 3 referaatkoosolekut, korraldand hõimuaktuse ja koos Tartu poegl. gümn. esperantokursuse. Ring omab mahuka raamatukogu.

Kunstiring, mille avakoosolek oli 13. IX 32., on korraldand 2 huviõhtut, „TTG“ (õpilaskonna ajakiri) kaanekavandite- ja pannoovõistluse, iganädalased plastika- ja joonistustunnid ning ühe väljasõidu. Ringil on olnud 4 juh. koosolekut.

Spordiring (avak. 27. IX 32) on pidand 5 juhatuse- ja 2 üldkoosolekut ning korraldand võrkpallitunde ja kaptenipalli võistlused.

Reaalteaduste ring (avat 9. IX 32) on pidand 2 juhatuse-, 2 referaatkoosolekut, 2 huviõhtut; pääleselle on korraldet fotokursus ja ringi loodusloosektsiooni poolt referaatkoosolek.

Enesekasvatusing (avakoosolek 16. IX 32) on pidand 8 juhatuse- ja 2 referaatkoosolekut ja korraldand koos H. Treffneri gümn. Karskusringiga liikmeteõhtu.

Muusikaring (avak. 7. IX 32) on pidand ühe üldkoosoleku ja korraldand klaveritunnid. Ring omab laulukoori.

Mall Sarv.

Rahvateaduslikest küsimuskavust.

Paar aastat tagasi Eesti Rahva Muuseum asutas rahvateaduslike küsimuste selgitamiseks ja lisamaterjali hankimiseks korrespondentide võrgu üle maa, kellele Muuseum saadab aegajalt küsimuskavu rahva ainelise ja vaimlise kultuuri kohta, lootes oma kaastöölistelt ustavat

kaasabi nõutud küsimuste selgitamiseks. Ka asjasthuvitet „Kev-“lugejad võivad jõudu mööda kaasa aidata soovitud küsimuste selgitamiseks. Toimetusele on saadetud kolm viimatiilmund küsimuskava (VI, VII ja VIII), mida iga asjasthuvitetu võib tellida aadressil: Eesti Rahva Muuseum, Tartu. Vastused Muuseumilt saadud sedelite päalekleepimisel lahtisele ümbrikule või ristpaelale on postivabad.

Küsimuskavad sisaldavad: VI: **Mesindus**. 1. Mesilastest üldse; 2. Metsamesindus; 3. Tarud; 4. Tööd mesilas (pereheimine, meevõtt, talvitamine); 5. Mesinduse tooted; 6. Öigusemõisted; 7. Kombeid ja ebausku; 8. Moodsa mesinduse alged. Kavas 122 üksikküsimust. VII: **Kalastus**.

1. Kalur ja kaluri varustus; kalapüünise valmistamisest ja säilitamisest; 2. Püügi viisid (algelised käsiptüügi viisid); ahingu- (västra-) püük; õnge- (unna-) püük; piiramis- (nooda-) püük; noot; mutinoot, mutt; keerdnoodad; muid piiramispüüni-seid; tõkkepüük; võrgupüük; 3. Kalastuse abiriistad; 4. Kala säilitamisest ja konserveimisest; 5. Kombeidõigusest kalastuse alal; 6. Kalastusega seotud ebausku kombeid, Kokku 130 üksikküsimust. VIII: **Veri söögimajanduses**. 1. Loomatapmine ja verevõtmine; 2. Vorstid (vorstitegemise kirjeldis; vorsti söömine; vorsti jagamine); 3. Verikäkid; 4. Võileib; 5. Verikook; 6. Veri arstirohuna; 7. Mitmesugust. Kokku 53 üksikküsimust.

Informatsiooni.

VII noorsoo karskuskongressil vastuvõetud resolutsioonid, mille avaldamine on ruumi puudusel ikka edasi lükkund ühest »Kev.« nr-ist teise, on järgmised:

1. Eesti Noorsoo Karskusliidu VII kongress toonitab unesti õpetajate ja noorte koostöö ja vastastikuse arusaamise süvendamise vajadust keskkoolinoorsoo karskusliikumises (A. Uiho).

2. Kongress leiab, et noorsookarskusliikumisel tuleb erilisel silmas pidada algkooli lõpetanud noori, kuna viimased küpsusikka kuuluvatena küla alkoholisõbralikus õhkkonnas kaotavad oma koolis rajat karskusmeelsuse (J. Kiivet ja K. Praakli).

3. Kuna algkoolinoorsoo õhutamine enesarendamisele ja kaasatõmbamine karskustööle oleneb suurel määral kohapäälsetest juhtidest, loodab kongress, et noortele kaasatundvad õpetajad selle organiseerimistöö võtavad meie ühise ülesandena. (J. Kiivet ja K. Praakli).

4. Noorte karskusmeelsete koondiste vorm võib olla mitmekesine, kuid nad olgu oma sihtil nooruskultuuri taotlevad, püüdes noortes arendada kogu isikut täisväärtuslikuks isiksuseks. (J. Kiivet ja K. Praakli).

5. VII noorsoo karskuskongress, tunnustades esperanto kui rahvusvahelise

abikeele väärtusi soovitab võtta noorsooringide töökavasse esperanto õppimise ja levitamise ja tunnistab tarvilikuks esperanto toimkonna asutamise E. Noorsoo Karskusliidu juurde noorsoo esperantotaotluste edendamiseks ja koordineerimiseks. (L. Illisson).

Esperanto toimkond

kujundeti liidu juhatuse poolt uueks tegevushooajaks sellise koosseisuliseks: juhataja — Arkadi Uibo (liidu juhatusest), abijuhataja Aleksander Siitam (Akad. Esperanto Klubist) ja sekretär Ilmar E i h e i m a n (Tartu poegl. gümni-ist).

VI Suvipäevade päätoimkonda

valiti: Friedrich Olup — juhataja, Gerda Kink — abijuhataja, Eduard Treu — sekretär, Karl Mihkla — kunstiõhtu toimk. juhat., Aleksander Kaelas — väljasõitude toimk. juhat. ja Heinrich Mark — vastuvõtu toimk. juhataja.

**Sügisel ilmuvasse nr.-isse jäävad järke ootama H. Viirese, P. Viha-
lema j. t. kirjutised.**

Ilmub 6 numbrit aastas.

„Kevadiku“ tetlimishind: 1/1 a. 60 s., 1/2 a. 30 s., üksiknumber 15 s.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort
Tegevtoimetaja: Friedrich Olup. Toimetuse liikmed: Robert Grauberg, Alma
Haavamäe, Aino Hurt, Arved Kansvei, Eduard Kubjas, Karl
Lipping, Felix Oinas, Paul Sarv, Helmi Urm.

Tegevtoimetaja kõnetunnid: esmasp. ja neljap. kl. 2—3 Gustav-Adolfi tän. 18—2.

Toimetuse aadress: Tartu pstk. 86, telefon 404.

„Kultuuri“ trükk Tartus.

Eesti Noorsoo Karskusliit korraldab 15. okt. s. a.

Raamatute loterii.

Väljaloomisele tuleb 500 võitu raamatute näol kogusummas 500 krooni väärtuses. Võitude hulgas: Ed. Vilde, Kogutud teosed; A. H. Tammsaare, Tõde ja õigus I—IV; E. Kirjanduse Seltsi biograafiline seeria Suurmeeste elulood; Kevadiku 10 aastakäiku kõvas köites; H. Ibsen, Keiser ja Kalilealane; A. Gide, Vatikani keldrid; O. Goldsmith, Vakefieldi kirikuõpetaja; G. Suits, Kõik on kokku unenägu; A. H. Tammsaare Kõrboja peremees ja palju palju muid ilukirjanduslikke ja teaduslikke raamatuid.

Liit loodab, et tema liikmed-organisatsioonid ja kirjavahetajad liikmed teevad kõik, et piletid saaksid antud tähtjaks levitet, seda enam, et loteriist saadav tulu läheb Kevadiku toetamiseks ja uute raamatute kirjastamiseks.

Agaramaid levitajaid ootab üllatus.

Päale selle palutakse hoolega silmas pidada tähtpäevi: müüdüd piletite raha ja kontsud tulevad saata hiljemalt 5. okt. liidu bürosse, müümata piletid aga 15. septembriks.

Piletitele juurdelisatud küsimuskaardid palutakse neid, kes seda pole veel teind, otsekohe ära saata.

Ostke pileteid!

Soovitage pileteid!

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri

„Kevadik“

ilmub käesolevast aastast alates uuendat kujul, kuus korda aastas, ja maksab ainult 60 senti, poolaastas 30 senti. Kuna »Kevadik« on ainuke omalaadne, noorte huve mitmekülgselthaarav ajakiri, peaksid noored ise kui ka noortesõbrad — õpetajad ja õpilaste vanemad, seda tellimistega toetama ja seda teistelegi soovitama. »Kevadik« annab sõna kõigis noori puudutavais ja üldkultuurilisis küsimusis; tema kaastöölisteks on eriti käesolevast aastakäigust alates peamiselt **noored**, kellelt loodetakse edaspidigi rohkem kaastööd: ilukirjanduslikke palu, artikleid, ülevaateid kohapäälsest tegevusest, päevapilte jne. jne. — kõike, mida võiks avaldada ajakirja veergudel.

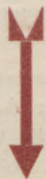
NOORED, ÄRGE UNUSTAGE OMA AVALIKKU HÄÄLT!

Tellige Kevadikku!

Lugege Kevadikku!

Tehke Kevadik'ule kaastööd.

Vanem, täielikum kirjutustarvete, raamatute ja
paberi kauplus ning ladu

E. K. U.

„POSTIMEHE“ RAAMATUKAUPlus,

Tartu, Suurturg 16,
Telefon 2-50.

„Eesti Naine“,

kaasanded „Tütarlaps“, „Väikeste Sõber“
ja mustri ning lõikeleht.

Noored! Kui Teie »EESTI NAIST« veel ei tunne,
siis tellige proovinumbreid ja levitage oma ümbruskonnas
»EESTI NAISE« lugemise mõtet.

Tartus, Gustav-Adolfi 22.

Käesoleva kaksiknr.-i hind 25 s.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR